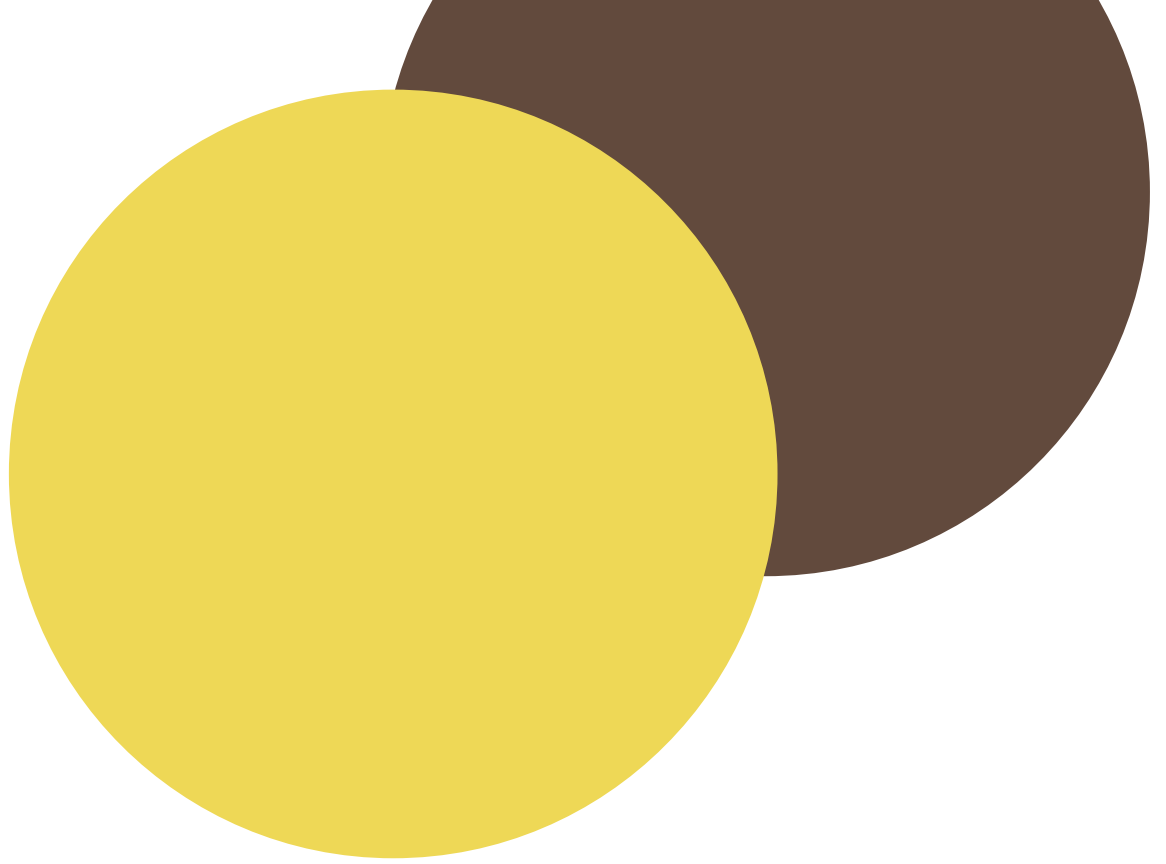

TRYGGARE OCH MÄNSKLIQARE GÖTEBORG

**Tryggare
och Mänskligare
Göteborg**

© Tryggare och Mänskligare Göteborg och
Thomas Jordan

Formgivning: Annika Johansson

Tryck: Elanders, Göteborg 2006

Thomas Jordan

**TRYGGARE
OCH MÄNSKLIQARE
GÖTEBORG**

TILL LÄSAREN

När docent Thomas Jordan från Institutionen för arbetsvetenskap vid Göteborgs universitet bjöds in för att analysera verksamheten inom Tryggare och Mänskligare Göteborg var ett av skälen att vi hade en verksamhet som gick utöver sådant som vanligen betraktas som brottsprevention och trygghetsarbete. Vi hade en mycket bred verksamhet och behövde få tag på vår struktur, se de viktiga sambanden mellan olika delar av verksamheten.

Thomas Jordan hade då just givit ut skriften Är den inre säkerheten hållbar – en studie av attityder till säkerhet och dialog bland svenska beslutsfattare, en skrift som med sin utgångspunkt i ett

”visionslogiskt” betraktelsesätt gjorde Jordan som klippt och skuren att förstå såväl landvinningar som svårigheter i den inre dialogen och samtalet mellan samhällsaktörerna i Göteborg.

Rådet Tryggare och Mänskligare Göteborg och dess kansli har ju också i hög grad arbetat med frågor som i vidare mening än den rent brottspreventiva berör människors känsla av delaktighet i familjeliv, skola, yrkesliv och samhällsliv.

Vi har till exempel försökt att förstå varför dialogen mellan myndigheter och arbetsplatser som har att syssla med barns och ungdomars eller äldres välfärd stundtals är så svår, och vi har stött projekt som går ut just på gränsöverskridande dialoger för att framhålla de goda exemplens makt.

En annan fråga som har varit något av en profilfråga för Tryggare och Mänskligare Göteborg har varit byggd miljö och stadsplanefrågor. Här

har en i många stycken originell verksamhet byggts upp som har väckt intresse såväl inom som utom landet.

Det har således varken brustit i bredd eller entusiasm i verksamheten, men hur har den hängt ihop? Har den blivit för splittrad? Eller måste en verksamhet som sysslar med brottsprevention vara så här bred för att skapa tillit och ett genuint intresse för sina frågor hos medborgarna?

Resultatet av Thomas Jordans arbete är, hoppas vi, en insikt i att vår verksamhet trots allt hänger väl ihop, och det är vår förhoppning att denna skrift – precis som vår verksamhet – också ska ge fördjupade insikter i arten av den otrygghet människor i vår tid upplever, i vilka svårigheterna är för att åstadkomma samarbete, samsyn och dialog, och vilka krav

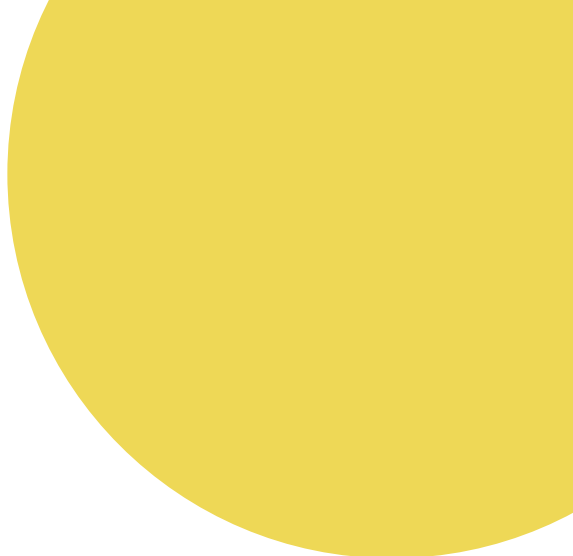
den uppkomna situationen ställer på ett demokratiskt trygghets- och brottsförebyggande arbete som ger långsiktiga resultat och inte upplevs som en ensidig förstärkning av samhällets olika kontrollapparater.

Tryggare och Mänskligare Göteborg,
hösten 2006.

INNEHÅLL

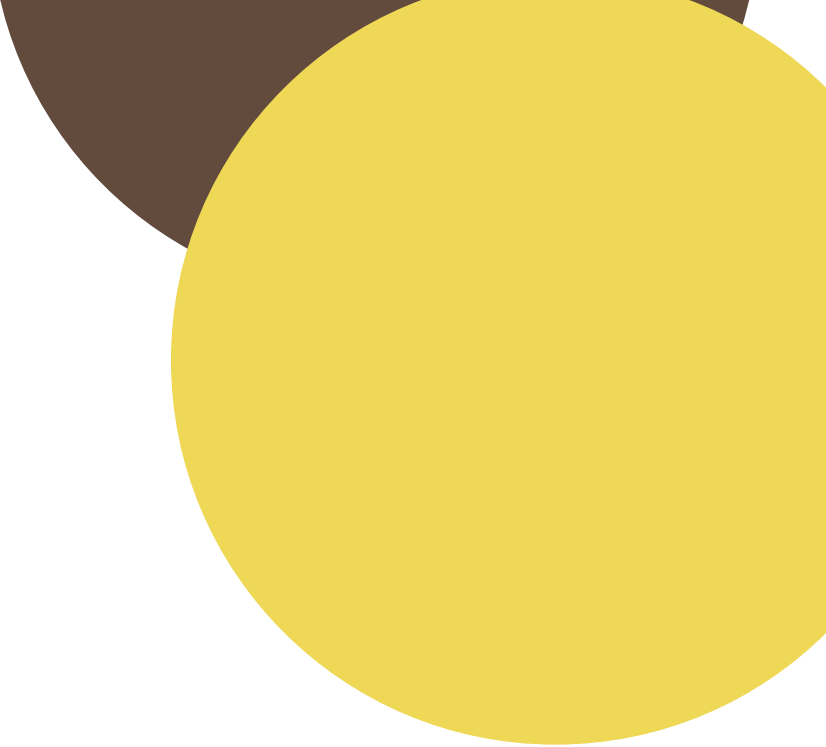
Till läsaren	6
1. Tryggare och Mänskligare Göteborg?	10
Uppgiften: säkerhet och trygghet i vardagslivet	12
Stuprörsprincipen: löser och skapar problem	13
De brottsförebyggande råden	16
Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande	17
2. Vad bör göras? Källor till meningsskiljaktigheter	20
En fråga och olika svar	21
Jerzy Sarneckis karta över brottsförebyggandets uppgifter	22
Olika föreställningar om orsakssammanhang ger olika syn på åtgärdsbehov	25
Hur komplext vi tänker om orsaker till människors beteende	26
Fyra förklaringar till mänskliga beteenden: fyra synsätt på hur man uppnår förändring	32
Arbetsfält för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande	37
Frustrationer och spänningar bland aktörerna	40
Monologer, dialoger och nätverkslogik	43
Hur tänker man inom Tryggare och Mänskligare Göteborg?	44

3. Vad gör kansligruppen i Tryggare och Mänskligare Göteborg?	46
Kansligruppens roller	48
Kansligruppens metod	57
4. Utmaningar för Tryggare och Mänskligare Göteborgs ansats	60
Fem utmaningar	61
Förtroende som central förutsättning	64
Vilka komponenter är önskvärda för att arbeta med Tryggare och Mänskligare Göteborgs ansats?	65
Hur mäter vi Tryggare och Mänskligare Göteborgs effektivitet?	67
5. Sammanfattning	68
Referenser	71
Faktaruta	73

**1. TRYGGARE
OCH MÄNSKLIGARE
GÖTEBORG**

Göteborgs brottsförebyggande råd, Tryggare och Mänskligare Göteborg, har utvecklat ett i vissa avseenden unikt sätt att arbeta med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande på lokal nivå. Syftena med denna skrift är att beskriva hur Tryggare och Mänskligare Göteborg arbetar, främst vad gäller kansli gruppens arbete; att förklara varför man arbetar på dessa sätt; och att diskutera de utmaningar brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete ställs inför. Målet är att bidra till en djupare förståelse för hur man kan se på strategier för lokalt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete.

UPPGIFTEN: SÄKERHET OCH TRYGGHET I VARDAGSLIVET

Vad kan göras för att skapa och upprätthålla ett lokalsamhälle där människor i rimlig grad kan känna sig trygga i sitt vardagsliv? Detta är en av de riktigt stora utmaningarna som politiker, myndigheter och det civila samhället står inför. Frågan är förstås mycket stor och svår att avgränsa till hanterbart format. Inte ens den mest konkreta formen av trygghet, att inte behöva vara rädd att utsättas för fysiskt våld, går att behandla isolerat från de bredare frågorna kring social trygghet, människors känsla av tillhörighet och vad som händer i skola, på arbetsmarknaden och i bostadsområdena. Vi vet alla att brott har många och komplexa orsaker och att brottsförebyggande i bred mening därför är en fråga som berör föräldraskap, barnomsorg, skola, vård, stadsplanering, sysselsättningspolitik, fritidsverksamheter och många andra samhällssektorer.

Under senare år har ansträngningar gjorts för att utveckla samhällets förmåga att förebygga

brott. Det stora och konkreta arbetet utförs av många olika aktörer: föräldrar, lärare, socialtjänst, ungdomsledare, poliser, kriminalvårdare, o.s.v. Det finns många olika delområden och inom varje delområde krävs specialiserad kompetens, ändamålsenlig organisation och särskilda regelverk. Uppdelningen av arbetet i specialiserade förvaltningar och andra organisationer leder till att var och en kan utveckla expertkompetens inom sitt eget område. Som med alla riktigt komplexa samhällsproblem räcker det dock inte med att delegera ansvaret för brottsförebyggande till specialiserade aktörer som polis, skola och socialtjänst. Komplexa problem låter sig inte lösas på ett optimalt sätt genom att de specialiserade aktörerna tar var sin liten del av problemet och försöker lösa det med sina egna ansatser. Många gånger behöver man av olika skäl samordna insatserna.

STUPRÖRSPRINCIPEN: LÖSER OCH SKAPAR PROBLEM

Troligen har alla som arbetar i ledande och strategiska roller i kommunala och statliga förvaltningar personliga erfarenheter av de problem som uppstår genom de s.k. ”stuprören.” Bilden av stuprör syftar på slutna rör där ärenden flyter igenom den egna organisationen, men där det inte sker något utbyte med andra. Så länge det handlar om väl avgränsade uppgifter som ska lösas fungerar stuprören väl, men när samhället måste ta hand om riktigt komplexa problem uppstår ineffektivitet till följd av bristande kommunikation, svårigheter att kommunicera p.g.a. olika synsätt, rivalitet om roller och resurser och brist på kunskap om hur andra områden än det egna fungerar. I värsta fall utvecklar olika aktörer strategier som ses som direkt skadliga av andra aktörer, därför att man har olika syn på bästa sättet att lösa problem. Mindre synliga problem är att låg grad av samverkan innebär att man saknar förutsättningar att utveckla integrerade åtgärdsprogram för kom-

plexa samhällsproblem, samt att man går miste om möjligheter för specialiserade aktörer att lära av varandras specialistkompetens och därmed faktiskt bli skickligare problemlösare inom det egna området.

Stuprörspenmatiken kan i sig delas upp i olika komponenter. För enkelhetens skull kan vi tala om ”hårda” och ”mjuka” faktorer. De ”hårda” faktorerna har att göra med de yttre förutsättningarna, t.ex. den kommunala förvaltningens organisationsstrukturer och formella regelverk. Det finns lagar och föreskrifter som talar om för enskilda myndighetsutövare vad de får göra och vad de inte får göra. Information och beslut ska följa vissa vägar och procedurer. Man arbetar alltid med begränsade resurser, vilket innebär att enskilda förvaltningar ofta har ett hårt tryck på sig att fokusera på sin kärnverksamhet och skala bort de uppgifter som inte är absolut centrala. De ”mjuka” faktorerna har att göra med de synsätt,

de språkbruk, de arbetsmetoder, de värderingar och de identiteter som över tiden utvecklas inom respektive specialistområde. Det handlar alltså här om de mycket olikartade mentala mönster som genomsyrar olika delar av förvaltning och andra organisationer. Vi har alla erfarenheter av attityder, arbetsformer, värderingar och språkbruk som ”sitter i väggarna.” Dessa högst lokala kulturer kan skapa problem för samverkan, som vi alla vet.

Här har samhället ett problem som fortfarande söker lösningar. Om vi inte hittar produktiva former för att överbrygga klyftorna mellan expertorganisationerna kommer vi att vara ineffektiva i hanteringen av de komplexa problem och utmaningar samhället står inför. Enskilda myndigheter och förvaltningar kommer att arbeta med sina expertperspektiv, som ibland är blinda för negativa konsekvenser av det egna agerandet, samt blinda för de möjligheter till bättre problemlösningar som samverkan mellan olika aktörer skulle kunna

ge. Om inte olika förvaltningar, professioner, ideologier och andra grupperingar kan kommunicera väl, lära av varandra och samverka löper vi risken att gå miste om bl.a. följande möjligheter:

- **Bättre beslut.** Ökad insikt i komplexa orsakssammanhang och komplexa konsekvenser av olika typer av åtgärder och därmed åtgärder och beslut som har bättre förutsättningar att bli framgångsrika.
- **Synergieffekter** av samverkan mellan olika expertkompetenser.
- **Kvalitetsutveckling inom arbetsfält.** Fruktsamma utbyten av perspektiv och kunskap så att sättet att lösa de egna uppgifterna berikas och utvecklas.
- **Genomförande.** Möjligheter att få goda idéer genomförda genom att dra nytta av kontakter, resurser, beslutsbefogenheter och kompetenser som

finns hos andra aktörer som man i vardagen inte har kontaktytor till.

– **Kunskapsspridning** om metoder, resurser, projekt, kompetens, personer som ligger utanför det egna kärnområdet.

Det finns kunskap och prioriteringar som enbart utvecklas hos en aktör som har som uppdrag (1) att ha ett helhetsperspektiv på t.ex. brottsförebyggande/trygghetsfrämjande, (2) att ha ett långsiktigt perspektiv och (3) att vara experimentell inom området. Andra aktörer fokuserar på de uppgifter och perspektiv som framstår som centrala inom deras eget expertområde. Stadsplanerare tänker inte automatiskt på trygghetsaspekterna. Polisen har inte resurser och mandat att arbeta med orsakerna till att ungdomar blir kriminella. Forskare är främst inriktade på att utveckla kunskap om orsakssammanhang. Skolans lärare och skolledare

har fullt upp med att fullgöra sitt pedagogiska uppdrag.

DE BROTTSFÖREBYGGANDE RÅDEN

Insikten om att brottsförebyggande och trygghets-
skapande är så komplexa uppgifter att olika aktörer
behöver samordna sina insatser har funnits länge.
En strategi för att lösa de problem som beskrevs i
föregående avsnitt är att bilda brottsförebyggande
råd där företrädare för olika myndigheter och för-
valtningar möts regelbundet. Brottsförebyggande
råd finns i många av Sveriges kommuner. De har
vanligen till uppgift att förebygga brott genom
att förbättra samverkan mellan olika aktörer, som
polis, socialtjänst, kommunala förvaltningar, skola
och civilsamhällets intressegrupper (t.ex. företa-
garföreningar, fastighetsförvaltare, hyresgästför-
eningar).

Även Göteborg har ett brottsförebyggande råd,
Rådet Tryggare och Männskligare Göteborg. Rådet
bildades 2001 och har åtta ledamöter, se faktaruta
sid. 67. Ett viktigt motiv för att inrätta Tryggare
och Männskligare Göteborg var att man såg ett
mänskligt och tryggt samhälle som en central för-

utsättning för en gynnsam ekonomisk utveckling
och därmed för en ökad välfärd. Till rådet har
knutits en kansligrupp som står för det dagliga
arbetet. Det är främst kansligruppens arbete som
diskuteras i denna studie.¹

Namnet Tryggare och Männskligare Göteborg är
en markering av att rådets uppgift inte bara handlar
om den konkreta uppgiften att förhindra brott. Om
man har brottsförebyggande som ledstjärna blir
fokus i problemformulering och åtgärdsstrategier
ett delvis annat än om man ser trygghetsfrämjande
som den centrala uppgiften. Den spänning som
finns mellan dessa till del olikartade perspektiv kan
vara förvirrande och till och med irriterande. Innan
vi går vidare behöver vi därför klargöra hur brotts-
förebyggande och trygghetsfrämjande förhåller sig
till varandra.

1. Tryggare och Männskligare Göteborg har varit föremål
för två tidigare studier/utvärderingar, se Klarqvist, 2004
och Norén Bretzer, 2004.

BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSFRÄMJANDE

Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande står naturligtvis inte i motsättning till varandra. Framgång i att förebygga brott leder till ökad trygghet och större trygghet är i sin tur brottsförebyggande. Hur man formulerar den uppgift man ska arbeta med får dock konsekvenser för hur man arbetar. Själva problemformuleringen för med sig en viss logik. Att förebygga brott är en uppgift som innebär att man fokuserar på oönskade händelser och hur de kan reduceras, medan att främja trygghet innebär att man fokuserar på hur man kan stärka människors upplevelse av att vara trygga. Under vissa omständigheter kan olikheten i fokus leda till kommunikationsproblem och spänningar.

Om vi väljer uppgiften att förebygga brott kan det låta så här:

Kriminalitet är ett av samhällets viktigaste problem. Särskilt i rollen som förtroendevald politiker är det en central uppgift att se till att medborgarna kan känna sig säkra och

trygga i sin vardag. Brott som misshandel, rån, inbrott, skadegörelse och hot innebär konkret lidande och förluster för de enskilda människor som drabbas. I ett större perspektiv kan kriminalitet även bli ett hot mot samhällsordningen: utbredd kriminalitet inskränker tryggheten, underminerar rättsordningen, minskar människors frihet att röra sig och agera fritt och kan till och med hota demokratin och ett väl fungerande näringsliv, i synnerhet om medborgarna förlorar förtroendet för rättsystemets förmåga att skilja rättvisa. Vi måste därför ta krafttag för att reducera brottsligheten. Det är viktigt att göra medborgare, beslutsfattare och tjänstemän medvetna om allvaret i problematiken, så att brottsförebyggandet prioriteras av socialtjänst, skola, kommunala förvaltningar och andra aktörer. Vi måste hitta vägar att göra det mindre attraktivt att begå brott, genom att försvara framgångsrika brott, öka risken att åka fast och skärpa konsekvenserna för de som begår brott.

Om vi fokuserar på uppgiften att främja trygghet kan det låta så här:

Ett samhällsliv präglad av en känsla av tillhörighet, tillit och förtroende är den viktigaste faktorn för att skapa ett tryggt och mänskligt samhälle. Att förebygga brott är en betydelsefull del i en strategi för att främja trygghet, men trygghet skapas inte främst genom frånvaro av brott, utan genom att man har förtroendefulla relationer till människorna i sin omgivning. Massmedias fokusering på våld, hot och otrygghet står inte i rimlig proportion till de verkliga riskerna att den enskilde medborgaren utsätts för brottslighet. Den känsla av hot och otrygghet som uppstår genom massmedias och andra aktörers bilder av brottslighetens utbredning skapar rädsla, osäkerhet och ökad benägenhet att använda hårda tag. Vi måste därför koncentrera oss på att stärka tillit, trygghet och tillhörighet såväl bland allmänheten som bland de som tillhör riskgrupperna för att utveckla kriminella livsstilar.

Det brottsförebyggande perspektivet är starkast företrätt bland aktörer som arbetar inom fältet. Det kan därför vara på sin plats att peka ut några centrala drag i den trygghetsfrämjande ansatsen. Om huvuduppgiften formuleras i termer av att främja trygghet snarare än att förebygga brott framstår ett antal arbetsfält som centrala som inte skulle betraktas som relevanta om uppgiften bara handlade om brottsförebyggande. Den centrala frågan blir: Hur skapas trygghet? En komponent är att slippa personliga erfarenheter av att bli utsatt för brott, som t.ex. rån, misshandel, hot, inbrott, stölder, skadegörelse. Men frånvaron av brottslighet i den egna vardagen leder inte nödvändigtvis till att man känner sig trygg i sitt vardagsliv. Tar man på sig uppgiften att främja medborgarnas trygghet måste man också fråga sig vad det är som stärker upplevelsen av att vara trygg.

Med fokus på trygghet formuleras frågor som handlar om hur trygghet uppkommer, hur otrygg-

het uppkommer. Det blir då uppenbart att en strategi som går ut på att lyfta fram kriminalitet, kriminella gäng, vandalism, mobbning, etc. i sig är otrygghetskapande och därmed kontraproduktivt i förhållande till målet att främja trygghet.

I trygghetsperspektivet ser man tryggheten själv som brottsförebyggande, i den mening att trygghet uppstår när man har relationer till människor runt omkring sig. Otrygghet kopplat till isolering, kontaktlöshet, osäkerhet utgör en miljö där kriminalitet lättare kan breda ut sig.

Om man i stället formulerar huvuduppgiften i termer av att förebygga brott hamnar fokus på brotten och brottslingarna. Det blir viktigt att dra uppmärksamhet till de problem som finns och utveckla effektiva åtgärder för att minska antalet brott och brottens allvarsgrad.

Vi kommer i nästa avsnitt att se närmare på olika sätt att resonera kring både trygghetsfrämjande och brottsförebyggande, med särskilt fokus

på det spänningsförhållande som kan uppstå mellan dessa olika sätt att formulera uppgiften.

**2. VAD BÖR GÖRAS?
KÄLLOR TILL
MENINGSSKILJAKTIGHETER**

EN FRÅGA OCH OLIKA SVAR

När vi med begränsade resurser ska hantera komplexa samhällsproblem där det inte går att uppnå snabba och radikala problemlösningar ställs vi inför en rad dilemman. Hur kan vi med de begränsade resurserna effektivt arbeta med mycket komplexa samhälleliga problem? Vad är meningsfullt att satsa resurser på, vad är inte meningsfullt? Vilken strategi vi än väljer kommer någon att vara frustrerad för att resurserna inte används effektivt, för att man skapar nya problem med de strategier man väljer, för att man bara åtgärdar symptomen men inte tar itu med de verkliga orsakerna, för att effekterna är så små, etc.

Vad bör ett brottsförebyggande råd syssla med? Ska man verka för att fler personer som begår brott bestraffas? Ska man främja grannsamverkan om bevakning? Ska man satsa pengar på forskning om kriminalitet? Ska man bygga upp ett geografiskt informationssystem för att få bättre kunskap om var brotten äger rum? För att verkligen kunna be-

döma värdet i den ansats Tryggare och Mänskligare Göteborg använder behöver vi en tydligare förståelse för de tankar som ligger bakom enskilda projekt och strategier. Gör Tryggare och Mänskligare Göteborg ett värdefullt arbete, eller kunde de medel som satsas på Tryggare och Mänskligare Göteborg användas bättre på annat håll?

Det finns olika sätt att resonera om vad man bör satsa på i brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete. De olika synsätten leder ibland till meningsskiljaktigheter och t.o.m. spänningar kring vad man bör satsa på och hur man bör gå tillväga. För att kunna fatta kloka beslut om vilka åtgärder och arbetssätt som bör prioriteras måste man ha en god förståelse för de bakomliggande skälen till de synsätt som finns. I kommande avsnitt tar jag upp ett par infallsvinklar som ger oss möjlighet att bättre urskilja egenskaperna i de perspektiv Tryggare och Mänskligare Göteborg och andra aktörer använder sig av för att beskriva och tolka problematiken.

Utgångspunkten för denna rapport är att dessa frågor besvaras på olika sätt av olika aktörer. De olika åsikter som finns om hur man bör arbeta med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande har sina rötter i rätt olikartade föreställningsvärldar hos politiker, tjänstemän i olika förvaltningar och företrädare för olika sektorer i samhället. Med ”föreställningsvärldar” menas här t.ex. vilka problem och orsakssammanhang som framstår som viktiga och vilka påverkansmöjligheter man tror ligger inom det rimligas gräns. I de följande avsnitten ska vi se närmare på hur dessa föreställningsvärldar kan vara olika varandra, och vilka konsekvenser dessa skillnader får för hur man ser på brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete.

I ett tidigare avsnitt visades hur perspektiven delvis blir olika om vi sätter brottsförebyggande eller trygghetsfrämjande i centrum. Kriminologen Jerzy Sarnecki har tagit fram en tabell som ger en god överblick över problemkomplexet brottsförebyggande åtgärder (se figur 1).

PREVENTIONSnivåer	PRIMÄR PREVENTION
Öka tillgången på kapabla väktare/öka väktarnas kapacitet	Ökning av individens anknytning till det etablerade samhället • föräldrautbildning • polispatrullering • grannsamverkan mot brott • portvakter • informell kontroll utövad av ”vanliga medborgare”
Minska brottsbenägenheten	Allmänprevention • strukturella åtgärder för att minska samhällsklyftor och utslagning • åtgärder mot diskriminering på grund av ras, etnicitet och religion • barnuppfostran – att stärka självkontrollen • åtgärder som minskar alkoholkonsumtionen • åtgärder mot mobbing i skolan • åtgärder som förebygger familjevåldet
Minska tillgången på lämpliga objekt	Generell minskning av tillfällen till brott genom tekniska åtgärder t.ex. lås, larm, tillträdesskydd och liknande på bilar, lägenheter och arbetsplatser.
Minska skador av brott	Försäkringar mot skador orsakade av brott.
Minska rädslan för brott	Relevant generell information om risker • miljöförändringar som renovering och sanering av klotter • engagemang av de boende • teknisk brottsprevention • ökad övervakning

FIGUR 1 JERZY SARNECKIS TYPOLOGI ÖVER BROTTSFÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

SEKUNDÄR PREVENTION	TERTIÄR PREVENTION
<p>Bevakning, som genomförs av polis, vaktbolag eller andra myndigheter/organisationer av brottsutsatta personer/objekt/aktiviteter • fältassistenter, uppsökare • ”halvformell social kontroll” så som Lugna Gatans skol- och T-banevärdar, föräldravandringar och liknande initiativ • åtgärder som ökar den sociala kontrollen och minskar social desorganisation i socialt segregerade stadsdelar</p>	<p>Åtgärder som minskar risken för nya brott mot tidigare utsatta objekt liknande de som nämnts till vänster • polispatrullering av ”hot spots” • ”punktmarkering” av kända brottsaktiva personer • inkapacitering</p>
<p>Screening efter riskgrupper/individer • behandling av barn/familjer i riskzonen • insatser som splittrar antisociala nätverk och motverkar neutralisering av avvikande beteende • narkotikaprevention • generella åtgärder som öppnar möjligheter att komma in i det etablerade samhället för personer som tillhör minoritetsgrupper och underklassen</p>	<p>Förebyggande av återfall genom individuell avskräckning och behandling • undvikande av stämpling</p>
<p>Tekniskt skydd av stöldbegärliga varor liksom av individer med hög risk att bli utsatta för brott • lokal screening efter platser/verksamheter med höga risker för att utsättas för brott</p>	<p>Rådgivning till brottsoffer om vilka preventiva åtgärder de bör vidta i framtiden för att undvika ny viktimisering.</p>
<p>Försäkringar som riktar sig mot utsatta grupper • åtgärder som hjälper utsatta personer att avvärja en attack eller att få snabb hjälp t.ex. i form av självförsvarskurser, larm eller en bevapning t.ex. av personalen i riskyrken eller kvinnor utsatta för våld av anhöriga • kameraövervakning med inspelning på utsatta platser • märkning av stöldbegärlig egendom</p>	<p>Rättsväsendets reaktion på brottet inklusive åtgärder för att klara upp brottet • ett lämpligt omhändertagande av offer genom insatser inom rättsväsendet, sjukvården, socialtjänsten samt frivilligorganisationer som t.ex. brottsofferjourer, kvinnojourer eller liknande</p>
<p>Riktad information och stöd till särskilt riskutsatta grupper så som vissa yrkesgrupper samt kvinnor, pensionärer, personer som bor i brottsutsatta områden samt vissa minoritets- och invandrargrupper.</p>	<p>Terapeutiska insatser för brottsoffer t.ex. mottagningar för rånoffer • vissa verksamheter inom brottsofferjourerna</p>

Källa: Sarnecki, J. (2004) Kunskapsbaserad brottsprevention. Teoretiska utgångspunkter för brottsförebyggande arbete i Stockholms stad, sid. 15, Stockholms stad. Återgiven med tillstånd av författaren.

Sarneckis modell kombinerar fem olika åtgärds-typer med tre målgrupper för åtgärder.

Åtgärdstyperna Sarnecki valt ut är att minska brottsbenägenheten, att minska tillgången på lämpliga objekt, att öka tillgången på kapabla väktare, att minimera brottskador samt att minska rädslan för brott. Målgrupperna är lånade från diskussionen av prevention inom hälsosektorn, där man talar om primär, sekundär och tertiär prevention.

Primär prevention handlar om åtgärder som riktar sig mot hela befolkningen, sekundär prevention om åtgärder som riktas mot riskgrupper, och tertiär prevention handlar om åtgärder som riktas mot de som redan drabbats, översatt till brottsprevention alltså åtgärder för att förhindra återfall i brottslighet hos de som redan begått kriminella handlingar.

Tabellen kan användas för att tydliggöra relationen mellan olika typer av åtgärder och identifiera bortglömda problemområden. Den är ett värde-

fullt steg i riktning mot en integrerad syn på brottsförebyggande. Av flera skäl är den dock mindre väl ägnad att beskriva det trygghetsfrämjande perspektivet.

Sarneckis tabell fokuserar på själva brotten och hur de kan förebyggas. Modellen omfattar främst de konkreta omständigheter, handlingar och händelser som är relevanta för förebyggande av brott. Detta innebär att tabellen inte beskriver de faktorer som ligger ”längre bort” från själva brotten, som t.ex. förmågan hos de aktörer som ska genomföra alla de åtgärder matrisen beskriver. Åtgärder som syftar till att stärka myndigheters och andra aktörers förmåga att bedriva effektivt brottsförebyggande arbete kan därför inte beskrivas med hjälp av denna typologi och Sarneckis värdefulla modell behöver därför kompletteras med andra perspektiv (se vidare diskussionen kring figur 5 nedan).

OLIKA FÖRESTÄLLNINGAR OM ORSAKSSAMMANHANG GER OLIKA SYN PÅ ÅTGÄRDSBEHOV

I akademiska kretsar använder man ofta ordet förförståelse. Med förförståelse menar man alla de tankemönster som redan finns på plats innan vi börjat brottas med ett problem. Förförståelsen består av föreställningar om relevanta orsakssammanhang, värderingar kring vad som är viktigt och mindre viktigt, begrepp som vi använder för att beskriva omvärlden och föreställningar om hur man bäst bär sig åt för att lösa problem effektivt. En av poängerna med begreppet förförståelse är att vi alla har något slags förförståelse, men vi är inte alltid medvetna om de speciella egenheter vår egen förförståelse har. När människor med väldigt olikartad förförståelse ska samverka kan det uppstå mycket irritation och spänningar, i synnerhet om alla inblandade är omedvetna om de kommunikationsproblem som uppstår när man inte talar samma språk och inte ser problematiken i samma termer. En brandingenjör, en socialarbetare och en estetiskt intresserad arkitekt kan

ha väldigt olika sätt att se på hur en skola bör utformas, t.ex. All förförståelse är partiell, d.v.s. tillåter oss att se bara en liten del av den komplexa verkligheten. Därför är det en stor tillgång att ha med olika typer av förförståelse när vi utformar strategier för att hantera komplexa samhällsproblem. Det är dock en stor utmaning att verkligen kunna förverkliga de möjligheter till fördjupad insikt, korsbefruktning och välgenomtänkta åtgärdsstrategier som uppkommer i mötet mellan olika förförståelser.

En av de viktigaste delarna av förförståelsen är de föreställningar vi bär med oss om orsakssammanhang. Vi är vana att tänka om orsakssammanhang på vissa sätt, men våra tankemönster kan vara väldigt olika. Hur vi tänker om orsakssammanhang styr i hög grad hur vi tänker om vilka åtgärder som bör genomföras för att få bukt med vissa problem. Vi ska i de följande avsnitten bekanta oss med två enkla modeller som visar

vanliga skillnader i förförståelsen av orsakssammanhang.

För enkelhetens skull kan vi ta utgångspunkten i vår önskan att påverka mänskliga beteenden. Vi vill å ena sidan förebygga, förhindra eller reducera vissa beteenden som vi tycker har skadliga konsekvenser på olika sätt. Å andra sidan vill vi främja sådana beteenden som skapar trygghet och säkerhet. De två enkla modeller som beskrivs nedan kan användas som kartbilder av hur vi tänker om varför människor beter sig som de gör och vidare till hur vi tänker om hur vi ska kunna påverka människors beteende. Den ena modellen beskriver skillnader i hur vi tänker om orsakssammanhang, medan den andra modellen handlar om var vi söker efter orsaker till människors beteende.

HUR KOMPLEXT VI TÄNKER OM ORSAKER TILL MÄNNISKORS BETEENDE

Figur 2 är en mycket schematisk bild som bjuder in till reflektion över hur vi fungerar i problemlösningssituationer. Grundtanken är att vår förförståelse av orsakssammanhang förprogrammerar vårt sätt att tänka om hur vi bör hantera och förebygga olika typer av problem, t.ex. brottslighet.

Den första raden representerar de situationer när man saknat framförhållning och reflektion. Man har inte avsatt någon tid för att tänka över vad som kan hända och vilka orsakssammanhang som kan leda fram till oönskade händelser. När det plötsligt inträffar något blir vi överrumplade och säger ”Oj, då” och frågar oss ”Vad gör vi nu?” Resultatet blir ”ad hocstrategier,” d.v.s. när något oväntat inträffar improviserar vi i stunden så gott vi kan. På många håll är detta normaltillståndet, av olika skäl. Vår arbetssituation är ofta sådan att vi inte har utrymme att reflektera och ha framförhållning, tänka bakåt och framåt i tiden, identifiera trender och så vidare. Vi är tvungna

att reagera i stunden. Det är i allmänhet inte där vi vill vara utan vi vill ha framförhållning och god beredskap för det som kan inträffa. Resultatet blir att det inte finns någon strategi alls, vare sig för att förhindra oönskade händelser eller för att bygga en beredskap för att ta hand om det som ibland händer.

Den andra raden representerar när vi tänker i termer av möjliga händelser: Vad kan inträffa? Tänker vi på det sättet blir det naturligt att se över vilka oönskade händelser vi behöver kunna hantera och vilka resurser och rutiner vi måste ha för att hantera dessa på ett acceptabelt sätt. Kanske försöker vi vidta åtgärder som ska omöjliggöra att de oönskade händelserna inträffar, som t.ex. skalskydd, sprinkleranläggningar, larm, stängsel, etc. Vi har fokus inställt på själva händelserna och de omständigheter som finns i omedelbar anslutning till dessa. Liksom i det första fallet handlar det här främst om ett reaktivt förhållningssätt,

även om det här finns en viss framförhållning. Vad som saknas är en strategi för att förebygga och påverka de processer som leder fram till de oönskade händelserna tidigt, långt innan de är på vippen att inträffa. En del myndigheter och andra organisationer har ett uppdrag som framför allt är av beredskapskaraktär, d.v.s. de har inte i uppdrag att arbeta förebyggande och har inte heller kunskap och resurser för att göra det. Sådana aktörer behövs, men om det saknas förebyggande strategier helt och hållet blir deras uppgift mycket otacksam.

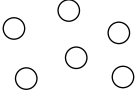
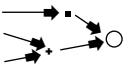
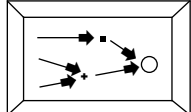
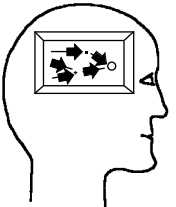
Den tredje raden beskriver en förförståelse där uppmärksamheten riktas mot de orsak–verkan-kedjor som ger upphov till de oönskade händelserna. Man analyserar de händelseförlopp eller orsakssammanhang som bidrar till t.ex. att brott begås. De bakomliggande orsakssammanhangen kan, som vi ska se närmare på i nästa avsnitt, sökas på många olika håll. Den viktigaste faktorn här

är dock att när man är van att tänka på problem i termer av de bakomliggande orsakssammanhangen, då blir det också naturligt att tänka i termer av förebyggande. Förstår vi varför saker händer kan vi också reflektera över olika sätt att ingripa i de händelseförlopp som ligger bakom oönskade händelser. Vi kan t.ex. försöka försvåra planering och genomförande av brott. Vi kan identifiera vilka element i den fysiska miljön det är som gör att människor känner sig otrygga och sedan ändra på dessa. Vi kan försöka att tidigt finna de ungdomar som har en familjesituation som innebär att de tillhör riskgruppen för framtida kriminalitet och sedan sätta in stödåtgärder av olika slag, (se figur 2).

Den fjärde raden beskriver ett synsätt som vidgar perspektivet ytterligare. Vi har här ett systemiskt synsätt på orsakssammanhang som innebär att vi inte bara fokuserar på enskilda händelser eller orsak–verkankedjor, utan också tittar på

egenskaperna i det system som händelserna inträffar i. Vilka värden och normer genomsyrar samhället? Vilken karaktär har relationerna mellan vuxna och elever i skolan? Vilka mekanismer skapar utanförskap? Hur är det ställt med kompetenser, medvetenhet och resurstilldelning inom socialtjänst, polis, skola och kommunala förvaltningar? Finns det en samhällsordning som bäddar för socialt utanförskap genom att inte släppa in invandrarungdomar i lönearbete, t.ex.? Med ett systemiskt synsätt blir det naturligt att inte bara undersöka konkreta orsak–verkan sammanhang, utan överhuvud taget granska egenskaperna i det rådande systemet. Vi kan då resonera kring hur hela systemet behöver förändras, så att människor i högre grad kan utveckla godartade livsformer.

Jag ska ta ett exempel från en helt annan skalnivå för att illustrera vad systemtänkandet kan handla om. Vi har haft ett mycket påtagligt, komplext och allvarligt problem att brottas med i Europas his-

BILDER AV HÄNDELSE	TYP AV TÄNKANDE	TYPISKA FRÅGOR	EX. PÅ STRATEGIER
	"Oj då . . ."	"Vad gör vi nu?"	Ingen strategi
	Möjliga händelser	"Hur förhindrar vi oönskade händelser?" "Vad kan hända och vilken beredskap behöver vi?"	Beredskap Skalskydd Larm Övervakning
	Orsak–verkan kedjor bakom händelser	"Hur kan vi förebygga oönskade händelser, respektive lindra negativa effekter om de ändå inträffar?"	Förebyggande Tidig varning Främja positiva alternativ
	Hela system som ramar för händelser	"Hur kan vi ändra hela systemets egenskaper så att förutsättningarna för händelser förändras?"	Stärka relationer Bygga goda fysiska miljöer Minska orättvisor Främja tillit Sprida kunskap
	Människors föreställningsvärldar som aktiv faktor i händelseförlopp och ramverk	"Hur kan vi få människor att utveckla sina sätt att tolka omvärlden och göra prioriteringar?"	Transformation Skapande dialoger

FIGUR 2 KOMPLEXITET I HUR VI TÄNKER OM ORSAKSSAMMANHANG

toria, nämligen krig. Under lång tid dominerade beredskapstänkandet: det kan bli krig. Frågorna ställs då kring vilka anfallsscenarier som är sannolika och vilka resurser vi behöver för att avskräcka eller hantera dessa scenarier. Vi byggde upp en försvarsmakt som ska ha kapacitet att avskräcka angripare samt försvara oss om ett krig hotar. Riktat vi uppmärksamheten mot orsak–verkanrelationer försöker vi förstå och påverka de processer som leder fram till krig. Vi utvecklar diplomati, internationella avtal och allianser för att förebygga att konflikter eskalerar till våldsanvändning. Detta räckte dock inte i Europa under första halvan av 1900-talet. Efter andra världskriget började man tänka på problematiken mer ur ett systemperspektiv, genom att ställa frågan om hur vi kunde förändra de politiska, ekonomiska, kulturella och sociala systemen i Europa och i världen så att det inte längre finns någon som ser något att vinna på att starta krig. Genom olika åtgärder skapades öm-

sesidiga beroendeförhållanden och samarbetsrelationer mellan t.ex. de tidigare fienderna Tyskland, Frankrike och England så att de händelskedjor som under tidigare epoker ledde till krig blev mer eller mindre omöjliga. Efter det kalla krigets slut handlade det strategiska tänkandet om hur vi kunde väva in Ryssland i en sådan intressegemenskap och i sådana strukturer så att inte ens de mest primitiva hökarna i Ryssland skulle komma på tanken att starta krig mot Västeuropa, helt enkelt för att det är emot deras egenintresse att göra det. Så försöker man verka för att ändra systemets egenskaper. På likartade sätt kan man diskutera vad som kan göras i förorterna, i skolor, i arbetslivet och i andra sammanhang för att förändra själva förutsättningarna för destruktiva processer. Det kan handla om att väva in individer och grupper i starka ömsesidiga relationer så att motivationen att bete sig destruktivt inte uppkommer.

Den femte raden beskriver ett sätt att resonera

där vi riktar uppmärksamheten mot de perspektiv som människor använder för att tolka sin omvärld. Dessa perspektiv ses i sig själva som viktiga orsaker till att individer och grupper agerar som de gör. Med ett sådant synsätt blir det naturligt att försöka åstadkomma förändringar genom att påverka hur människor tänker genom utbildning och dialoger.

Den här modellen handlar om hur breda skalnivåer vi har i vårt synfält. Det handlar inte om att vi bara ska tänka i systemtermer. Den här figuren säger oss att det är bra om alla de här sorternas tänkande finns med på vår radarskärm, så att vi inte glömmer bort att de här olika nivåerna finns. Vi behöver ha beredskap för de händelser vi inte kan förutse och som inträffar även om vi gör stora förebyggande ansträngningar. Men vi behöver också arbeta förebyggande. De förebyggande åtgärderna verkar inte omedelbart, men de är viktiga för vad som händer i framtiden. Vi behöver också ha män-

niskor som jobbar med hur helheten ser ut, vilka egenskaper systemen har. I organisationer handlar det om hur organisationen fungerar som system, hur relationerna mellan olika grupper fungerar, innehållet i verksamheten, hur den fysiska miljön fungerar, etc.

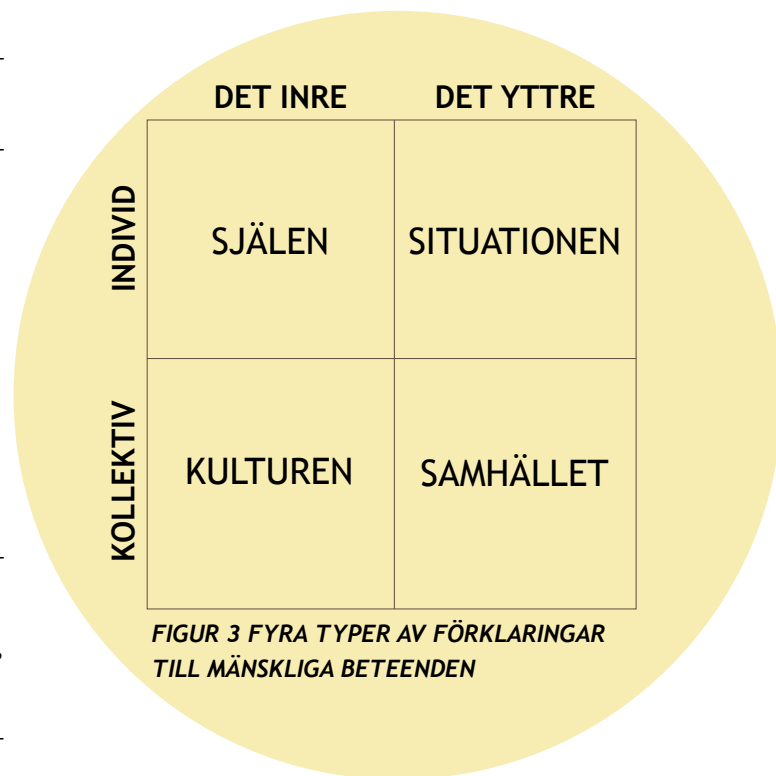
FYRA FÖRKLARINGAR TILL MÄNSKLIGA BETEENDEN: Fyra synsätt på hur man uppnår förändring

I föregående avsnitt presenterades en modell som urskiljer olika grader av komplexitet vad gäller synen på orsakssammanhang. I detta avsnitt diskuteras en annan modell, som försöker fånga in en annan typ av skillnader i förförståelse om orsakssammanhang, nämligen var vi söker efter orsaker till mänskliga beteenden.

Figur 3 kombinerar två aspekter. Den första handlar om huruvida man framförallt fokuserar på orsaksfaktorer som finns i människors inre (vänstra halvan av figuren), eller orsaksfaktorer som finns i det yttre (högra halvan). Den andra aspekten gäller om man riktar uppmärksamheten främst mot individen (övre halvan) eller mot kollektiven (nedre halvan). För enkelhets skull har jag betecknat de fyra fälten som själen, situationen, kulturen och samhället.²

Det finns de som framför allt riktar uppmärksamheten mot situationen, alltså på egenskaperna i den situation individen möter i sin vardag. Vi

2. Ordet "själen" har här ingen religiös betydelse, utan är en samlingsbeteckning för individens inre, psyket.

**FIGUR 3 FYRA TYPER AV FÖRKLARINGAR
TILL MÄNSKLIGA BETEENDEN**

förklarar här människors beteende genom de alternativ och konsekvenser som individer står inför om de väljer att agera på det ena eller andra sättet. ”Det är tillfället som gör tjuven” är ett talessätt som är typiskt för den här sortens perspektiv. En människas beteende påverkas av hur stor risken är att åka fast, vilken grad av social kontroll det finns, vilka belöningar det finns för önskvärda beteenden. Hur ser individens valmöjligheter och vinst- och förlustkalkyler ut i den situation han eller hon befinner sig i? Ser man orsaker till beteende i detta ljus är det naturligt att försöka påverka människors beteende genom att påverka den situation som de enskilda personerna möter.

Överst till vänster är fokus också på individen, men vi riktar uppmärksamheten mot det som pågår inom individer och ser inre processer som orsaker till individernas beteende. Det är det som försiggår i själen som är viktigt. Det är individens tankar, känslor, tolkningar och reaktioner som

förklarar beteendet och det är därför dessa inre processer som är nyckeln till förändrat beteende. Typiska förklaringar i denna ansats handlar om vad barn har haft för slags uppväxt, vad de haft för familjemiljö, vilka normer har de tagit till sig, vad de har för självkänsla och trygghet, vilka resurser de har vad gäller förmåga till kommunikation och konfliktlösning. Tänker vi på det sättet blir det naturligt att vi också riktar våra åtgärder åt det hållet: Hur stärker vi individen? Hur stödjer vi individen att utveckla de inre resurser i form av normer, färdigheter, trygghet, stabil identitet och liknande som gör att individerna styr sig själva som ansvarsfulla medborgare i samhället?

Nere till höger i figuren, i rutan samhället, har vi de som framför allt tittar på hur samhället som helhet ser ut. Destruktiva beteenden förklaras i det perspektivet med sådant som arbetslöshet, bostadsegregation, hur utbildningssystemet är uppbyggt, hur lagarna och rättsväsendet fungerar, alltså

frågor som har att göra med hur vårt samhälle fungerar. Riktat vi uppmärksamheten mest åt det hållet så tänker vi mer i termer av hur vi skapar sysselsättning, hur vi förändrar utbildningssystemet, hur vi reducerar segregation och diskriminering, etc.

Slutligen om vi tittar i det nedre vänstra hörnet, kulturen, så har det också att göra med det inre, d.v.s. hur människor skapar mening och identitet, men här är det mer ett kollektivt perspektiv. Vi söker förklaringar till beteenden i de normer som gäller i subkulturer eller i samhället i stort. Vi tittar på de gruppidentiteter som bildas och vad de kollektiva identiteterna betyder för individerna. Tänker vi främst på det sättet blir det naturligt att utveckla åtgärder kring arbete med normer, identitetsföreställningar och kulturella uttrycksformer. Hur hittar vi sätt att engagera och påverka grupperns gemensamma identiteter, värderingar och attityder?

Om vi använder denna kartbild kan vi ta några

exempel på hur vi tänker om att skapa säkerhet och trygghet. Vi kan tala om utifrånstrategier och inifrånstrategier, vilka kan riktas mot individer eller mot kollektiv.

Med utifrånstrategier i förhållande till individer, d.v.s. det övre högra hörnet, tänker vi i termer av att öka risken att åka fast, att använda olika sorters säkerhetsteknologier för att reducera möjligheterna att bete sig olämpligt, vi kanske måste skapa mer polisresurser, vi kanske måste skärpa straffen. Men vi kan också tänka positivt: hur skapar vi incitament för önskade beteenden, hur förändrar vi de vinst- och förlustkalkyler som individer står inför? Här finns också sådant som den fysiska planeringen, vad kan vi göra åt den för att ändra förutsättningar på olika platser där folk rör sig.

Det övre vänstra hörnets inifrånstrategier gentemot individer kan innebära att vi arbetar med att skapa kontakt och relationer, med att stärka ungdomars självförtroende, väcka hopp hos individen

	DET INRE	DET YTTRE
INDIVID	<ul style="list-style-type: none"> - Ge individuellt stöd - Främja förtroendefulla relationer - Väcka hopp om bättre framtid - Skapa positiva förebilder - Mentorskap - Föräldrautbildning - Träning i kommunikationsfärdigheter 	<ul style="list-style-type: none"> - Öka risk för att åka fast - Säkerhetsteknologier - Mer polisresurser - Skärpta straff och andra sanktioner - Belöningar till önskat beteende - Förändra fysisk planering
KOLLEKTIV	<ul style="list-style-type: none"> - Främja respektfullt klimat - Informationskampanjer kring värderingar och normer - Värdegrundsarbete i skolan - Stöd till ungdomsverksamheter som främjar normbildning och grupprelationer 	<ul style="list-style-type: none"> - Utforma utbildningar som fungerar för ungdomar i riskzonen - Skapa sysselsättning - Motverka diskriminering på arbetsmarknaden - Minska bostadssegregation - Minska tillgång till droger

FIGUR 4 EXEMPEL PÅ BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSFRÄMJANDE ÅTGÄRDER

att det är meningsfullt att utbilda sig och inordna sig i samhället. Kan vi skapa positiva förebilder? Kan vi arbeta med mentorskap och liknande?

Det nedre högra hörnets utifrånstrategier på kollektivnivå riktar uppmärksamheten mot vad vi kan göra åt våra samhällssystem, institutioner, politikområden för att förändra förhållanden och därmed komma åt en del av de problem som finns.

I det nedre vänstra hörnet, där vi jobbar med kultur, försöker vi påverka normer, klimat, värderingar, bilder som finns i massmedia. Vi försöker hitta vägar att arbeta med gruppidentiteter, subkulturers värdesystem och trosföreställningar, normer och etik. Vi kanske försöker se till att det finns kloka vuxna som kan utgöra goda förebilder i ungdomarnas närmiljö, vi tar reda på vad ungdomarna själva är intresserade av och försöker bjuda in dem till samtal och aktiviteter som handlar om värderingar, normer och identiteter.

Alla fyra ansatserna kan användas för såväl att

förebygga brott som för att skapa ökad trygghet. I praktiken har dock det konkreta brottsförebyggande arbetet till stor del kommit att handla om övre högra hörnets åtgärder, bl.a. för att de tre andra kvadranternas strategier är mindre fokuserade på att konkret minska begångna brott på kortare sikt och mer på att främja konstruktiva sociala och individuella förhållanden.

ARBETSFÄLT FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSFRÄMJANDE

De tre modeller som presenterats gör det lättare för oss att dels få en överblick över de olikartade arbetsfält som finns vad gäller brottsförebyggande och trygghetsfrämjande, dels kunna beskriva och jämföra de olika perspektiv som olika aktörer använder sig av. Jerzy Sarneckis matris (se figur 1) beskriver olika möjliga åtgärder för att förebygga brott. I den sista raden finns även det alternativa perspektivet att främja medborgarnas trygghet. Med hjälp av de två andra modellerna kan vi komplettera Sarneckis överblick på några punkter. Sarneckis modell är inte så väl ägnad att beskriva ett av de viktigaste verksamhetsfälten för Tryggare och Mänskligare Göteborgs kansli grupp, nämligen att bidra till en bättre förmåga hos de nätverk av aktörer som har i uppgift att förebygga brott och främja trygghet.

Med hjälp av de resonemang som förts i föregående avsnitt kan vi nu identifiera ett antal olika arbetsfält för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande. Figur 5 nedan kan ses som ett komple-

ment till Sarneckis modell. Om vi ser brottsförebyggande och trygghetsfrämjande i termer av åtgärder som syftar till att förändra människors beteenden och upplevelse kan vi identifiera tre målgrupper: Problembärarna, problemlöserna och allmänheten.

1. Problembärarna är de individer och grupper som betar sig på ett sätt som inskränker andras trygghet och säkerhet. Denna målgrupp inkluderar de som ännu inte utvecklat sådana beteenden men finns i riskzonen för att göra det, liksom de som tidigare varit kriminella och riskerar återfall (jmf sekundär och tertiär prevention i Sarneckis modell). För denna målgrupp handlar det om att hindra dem att begå skadliga handlingar, minska deras benägenhet till kriminalitet, öka deras inre resurser att bli goda samhällsmedlemmar, etc. Här passar också den tidigare presenterade kvadrantmodellen väl in som en kartbild över olika typer av

insatser: inifrån- och utifrån strategier på individ- och kollektivnivå, det som i figur 3 kallas Själen, Situationen, Kulturen och Samhället.

2. Problemhanterarna är de aktörer som direkt eller indirekt arbetar med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande. Det kan handla om individer eller organisationer som finns i den offentliga sektorn, i näringslivet eller som arbetar ideellt. För denna målgrupp handlar åtgärderna om att öka deras förmåga att vara effektiva i sina ansträngningar genom ökad kunskap, bättre fungerande nätverk, bättre metoder, högre motivation, bättre organisation, etc. Åtgärderna kan rikta sig såväl mot de ”mjuka” aspekterna som t.ex. att påverka prioriteringar och föreställningsvärldar hos olika aktörer, främja kompetensutveckling, främja kontakt och relationer som mot ”hårda” aspekter, som t.ex. rutiner, resurstilldelning, organisation och liknande.

3. Allmänheten, de enskilda medborgarna och det civila samhället i allmänhet. Här handlar åtgärderna om att öka tilliten, minska otryggheten, förbättra den allmänna säkerheten, stärka motivationen, påverka attityder, etc., genom information, bättre fysisk planering, ökade möjligheter till meningsfull samhörighet, etc. Genom att allmänheten får bättre kunskap om vad som görs för att skapa ett tryggare samhälle kan tilliten och hoppet om att en bättre framtid är möjlig stärkas.

Den vertikala dimensionen i figuren handlar om hur vi går till väga när vi försöker uppnå förändringar i förhållande till de tre målgrupperna. Här används den tidigare presenterade kvadrantmodellen (se figur 3 och 4), som beskriver fyra olika perspektiv på hur man kan påverka människors beteenden. I relation till var och en av de tre målgrupperna kan man använda inifrån- eller utifrånstrategier, respektive rikta sig mot individer eller mot kollektiv.

	VEM?	PROBLEMBÄRARNÄ	PROBLEMHANTERARNÄ	ALLMÄNHETEN
HUR?	SITUATIONEN	<p>Ökad bevakning</p> <p>Ökad social kontroll</p> <p>Snabba påföljder</p> <p>Belöningar för positiva beteenden</p> <p>Minska tillfällena till brott</p> <p>Skalskydd</p>	<p>Underlätta goda initiativ</p> <p>Identifiera och undanröja hinder för smidig problemlösning</p> <p>Former för återkoppling, både bekräftelse och kritik</p> <p>Öka tillgång till information om personer, kunskap och möjligheter</p>	<p>Trygghetsåtgärder i fysisk miljö</p> <p>Ökad närvaro av polis, väktare och andra som förmedlar säkerhet</p>
	SJÄLEN	<p>Individuellt stöd/social prevention</p> <p>Ge respekt, väcka hopp, främja positiv självbild</p> <p>Bygga förtroendefulla relationer som möjliggör samtal om normer, problemlösning, etc</p> <p>Rehabiliteringsprogram</p> <p>Erbjuda medling vid brott</p>	<p>Fortbildning</p> <p>Främja insikt och medvetenhet</p> <p>Uppmuntran, bekräftelse</p> <p>Bygga relationer mellan personer i olika roller</p>	<p>Rådgivning</p> <p>Skapa kontaktforum (t.ex. trygghetsvandringar)</p> <p>Stöd till brottsoffer</p> <p>Underlätta för individer att få information</p>
	KULTUREN	<p>Främja alternativa positiva gruppidentiteter</p> <p>Gruppaktiviteter som verkar på normer, värden, förhållningssätt</p> <p>Bearbeta fiendebilder genom gemensamma aktiviteter</p>	<p>Främja kontaktnätverk och förtroendebaserade relationer</p> <p>Lyfta fram goda förebilder</p> <p>Dialogbaserat värdegrundsarbete</p> <p>Skapa plattformar för erfarenhetsutbyte och lärande</p>	<p>Opinionsbildning</p> <p>Öka trygghet genom ökad kunskap</p> <p>Främja känsla av tillhörighet</p>
	SAMHÄLLET	<p>Inrätta anpassad utbildning</p> <p>Reducera tillgång till droger</p> <p>Förbättra rättssystemet</p> <p>Mer resurser till polisen</p> <p>Stöd till föreningar</p>	<p>Resurstilldelning</p> <p>Utveckla bättre arbetsrutiner och metodik</p> <p>Utveckla regelverk och lagar</p> <p>Förbättra utbildningssystemet</p>	<p>Främja möjligheterna att känna tillit och förtroende för samhällets sätt att fungera</p> <p>Minska välfärdsklyftor</p> <p>Öka integration/minska diskriminering</p> <p>Stimulera sysselsättning</p>

FIGUR 5 ARBETSFÄLT FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSFRÄMJANDE ÅTGÄRDER

FRUSTRATIONER OCH SPÄNNINGAR BLAND AKTÖRERNA

De begrepp och modeller som presenterats ovan visar att vi kan agera utifrån olikartade föreställningsvärldar när vi tar oss an komplexa sociala frågor. I bästa fall kompletterar de olika synsätten varandra. I praktiken, i synnerhet när omständigheterna är sådana att det inte finns utrymme för eftertanke och strategiskt tänkande, leder skillnaderna i synsätt ofta till spänningar. Vi lever mestadels med resursbrist och måste prioritera mellan olika förslag och idéer. Vilka åtgärder som ter sig meningsfulla beror på egenskaperna i respektive persons eller grupps föreställningsvärld.

Nedan sammanfattas några vanliga källor till spänningar bland aktörer som arbetar med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande.

1. Olika synsätt vad gäller utifrånstrategier och inifrånstrategier

Denna spänningsrelation handlar om våra djupt liggande föreställningar om effektiva sätt att på-

verka andra människors beteenden. Får man resultat genom att sätta tryck på människor eller genom att skapa relationer, insikt och bygga inre resurser? De som förespråkar utifrånstrategier ser människors inre som svårföränderligt och betonar därför åtgärder som påverkar människor utifrån. Ibland förknippas detta med moraliska föreställningar, som t.ex. att man har rätt att begära av människor att de ska ta ansvar för att bete sig socialt och att det inte är rätt att belöna asocialt beteende genom uppmärksamhet och stöd. De som förespråkar inifrånstrategier har en större tilltro till inre förändringar hos människor. De har ofta också starka moraliska föreställningar kring vikten av att bygga på frivillighet och att inte använda repressiva metoder som leder till kränkningar.

Många av oss ser kombinationer av utifrån- och inifrånstrategier som mest effektiva, men det finns också de som nästan uteslutande håller sig till ena

sidan av spänningsrelationen. Dessa har ofta en kritisk inställning till det ”andra lägret.”

De som ser utifrånstrategier som den enda realistiska ansatsen betraktar ofta inifrånstrategierna som ineffektiva, d.v.s. som åtgärder som inte leder till påtagliga resultat inom en rimlig tidsram och som därför är slöseri med resurser. De kan också vara kritiska till att ge t.ex. struliga ungdomar stöd därför att de menar att detta sänder fel signaler – det är att belöna och därmed förstärka destruktiva beteenden.

De som ser inifrånstrategier som enda möjligheten till hållbara lösningar är ofta kritiska mot utifrånstrategierna därför att de kan leda till stigmatisering, förstärka en känsla av utanförskap eller leda till kränkningar och fientlighet. De menar att utifrånstrategierna inte leder till ökad förmåga hos problembärarna att utveckla konstruktiva sätt att hantera sina livssituationer. De tror att de som främst lutar till utifrånstrategier underskattar det

motstånd som väcks när människor blir utsatta för påtryckningar och tvångsåtgärder.

2. Olika skalnivåer och tidshorisonter

Denna polaritet handlar om huruvida man ska fokusera på konkreta problem och utveckla åtgärder direkt i anslutning till dessa problem eller arbeta med de komplexa förhållanden i samhälle, barndom och sociala processer som är bakomliggande orsaker till både problematiska och konstruktiva beteenden. I det förra fallet kan det t.ex. handla om att identifiera konkreta problem, som t.ex. ungdomsrån i viss stadsdel, bilinbrott i vissa parkeringshus, klotter, dåligt upplysta gångtunnlar och utveckla åtgärder som kan ge direkta effekter på dessa problem. I andra ändan av spektrat hittar vi de som vill arbeta med främja väl fungerande system, relationer, kunskap, perspektiv, tillit i samhället och i förvaltningarna.

De som vill fokusera på konkreta problem är

angelägna om att se konkreta resultat och använda resurserna effektivt. De som vill arbeta med systemet ser faror i att bara åtgärda symptom och inte de bakomliggande orsakerna.

I teorin finns det inte en motsättning mellan dessa perspektiv, men i praktiken handlar det ofta om hur vi disponerar begränsade resurser. De olika synsätten kan leda till starka spänningar mellan de som förespråkar konkreta åtgärder som kan ge snabba och påtagliga effekter kontra de som menar att man måste våga ta itu med de fundamentala strukturella problemen.

3. Hjälpa eller stjälp systemet

Denna spänningsrelation är klassisk: den handlar om huruvida man ska bidra till att det rådande systemet fungerar bättre eller om man ska ha en kritisk hållning till systemet som helhet och verka för att det ersätts med ett bättre system. Menar man att de problem som finns beror på

att det rådande systemet har inbyggda brister kan man vara kritisk mot strategier som handlar om att skyla över bristerna och få detta system att fungera mindre illa än det gör. Man vill då hellre exponera de fundamentala problem man ser och därmed påskynda en mer radikal transformation av förvaltningen eller samhällsformationen.

MONOLOGER, DIALOGER OCH NÄTVERKSLOGIK

Vi har i de föregående avsnitten tagit upp ett antal olika sätt att beskriva de skillnader mellan perspektiv som vi finner i debatten och hos de olika aktörer som finns i samhället. Poängen är givetvis att det inte handlar om att välja ett av dessa perspektiv, inte heller att var och en måste använda alla perspektiven samtidigt. Det handlar om att de som är experter på respektive ansats ska jobba med det de är bra på, men undvika att sätta käppar i hjulen för de som arbetar med andra ansatser. Är man medveten om att det finns flera olika synsätt som vart och ett har olika styrkor och svagheter är man mer benägen att vara lyhörd för de synpunkter som andra har. Hur påverkar de säkerhetsteknologier som framstår som bra problemlösningar enligt övre högra hörnets synsätt känslan av tillit och förtroende i omvärlden? Men omvänt också, om vi satsar på att ge socialt stöd åt ungdomar på glid, tar vi då på allvar de akuta situationella problem som finns med vandalisering, våld och annan kriminalitet?

Är vi verkligen förmögna att föra dialoger, där vi låter andras perspektiv påverka våra egna synsätt, eller blir det mest monologer, där var och en fortsätter att tala bara utifrån det egna perspektivet. Hur väl lyckas vi som helhet bygga in en förmåga till nätverkslogik bland samhällets problemhanterare, d.v.s. en förmåga att dra nytta av många olika tolkningsperspektiv där dessa kan berika varandra och leda till mer effektiva och hållbara problemlösningstrategier?

HUR TÄNKER MAN INOM TRYGGARE OCH MÄNSKLIGARE GÖTEBORG?

Med hjälp av de dimensioner som diskuterats ovan kan kansligruppens perspektiv beskrivas på ett tydligare sätt. Kansligruppen:

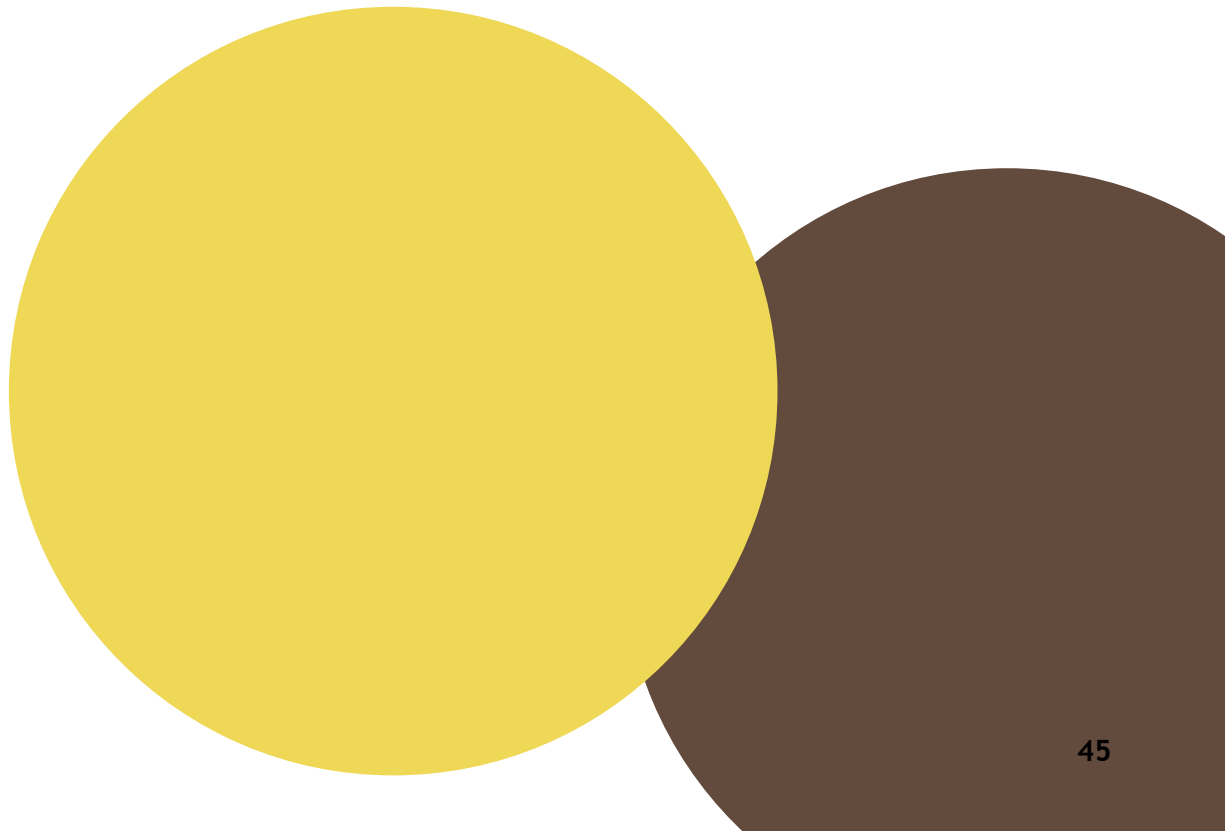
– **Använder främst inifrån-strategier**, d.v.s. verkar genom att skapa kontakt, initiera dialoger, förmedla kunskaper och perspektiv och bygga nätverk mellan olika aktörer. Kansligruppen använder endast undantagsvis maktmedel för att förmå andra aktörer att ändra sin praxis. Inifrånstrategiernas betoning av vikten att skapa kontakt och förtroendefulla relationer är inte bara ett medel att påverka aktörer, utan ses också som en av de främsta faktorerna för ett tryggare och mänskligare Göteborg.

– **Har ett systemiskt synsätt**, d.v.s ett helhetsperspektiv på hur olika funktioner och områden samverkar. Det handlar om att medverka till att systemet som helhet fungerar bättre och blir mer effektivt. ”Systemet” är här dels den kommunala

förvaltningen, myndigheter och andra problemhanterare, dels samhället i stort med dessa fysiska planering, sociala relationer, kulturella mönster och ekonomiska, politiska och sociala förhållanden.

– **Utgår från en stark perspektivmedvetenhet**, d.v.s. att se människors föreställningsvärldar som en av de viktigaste orsakerna till såväl samhällsproblem som till att man väljer de åtgärder och förhållningssätt som man väljer. En av de viktigaste ingredienserna i det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet är därmed att påverka människors föreställningsvärldar, inte genom att ställa ett perspektiv mot ett annat, utan genom att främja större förmåga att arbeta med komplexa orsakssammanhang. Det är kansligruppens uppgift att se till att samhället inte blir ”monologiskt,” utan drar nytta av många olika perspektiv. Att verka för respekt, kompensera för befintliga

ensidigheter i synsätt samt skapa forum där konstruktiv och skapande dialog är möjligt tillhör kansli gruppens viktigaste uppgifter.

**3. VAD GÖR
KANSLIGRUPPEN I
TRYGGARE OCH MÄNSKLIGARE
GÖTEBORG?**

I det första avsnittet beskrevs en felande länk i samhällets kapacitet att arbeta brottsförebyggande och trygghetsfrämjande. I och med att problematiken är så komplex behövs en aktör som har en helhetssyn, ett ansvar för att driva frågorna och ett mandat att initiera projekt och etablera kontakter mellan andra aktörer. Kansligruppens övergripande uppgift kan beskrivas som:

- Att utifrån ett helhetsperspektiv på brottsförebyggande och trygghetsfrämjande identifiera blinda fläckar, åtgärdsbehov och möjligheter. Det gäller t.ex. problem som faller mellan stolarna därför att ingen etablerad aktör ser sig som ansvarig för frågorna.
- Att vara en uppsökande katalysator som initierar problemlösningar genom att förmedla kontakter, skapa mötesforum, ge uppmuntran, sprida kunskap om goda idéer. Kansligruppen ska normalt

inte själva driva och förvalta reguljär verksamhet, utan verka för att andra aktörer uppmärksammar, prioriterar och utvecklar trygghetsfrämjande och brottsförebyggande.

Kansligruppen har inte och ska inte ha makt att ge direktiv till andra aktörer. Kansligruppens avsaknad av maktmedel innebär att man måste verka genom att inifrånstrategier, d.v.s. väcka intresse, skapa förtroende, förmedla kunskap som leder till ändrade prioriteringar och beslut.

KANSLIGRUPPENS ROLLER³

1. Ha strategisk överblick

Kansligruppen har ansvar för att det finns ett väl fungerande brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete i Göteborg. För att kunna bära detta ansvar måste kansligruppen ha en god förmåga att överblicka hela det breda område som kan räknas till brottsförebyggande och trygghetsfrämjande, vilket inkluderar de olika infallsvinklar och perspektiv man kan ha på området. Bland de viktigaste uppgifterna är att identifiera blinda fläckar, d.v.s. problem som ingen i dagsläget tar ansvar för att hantera och möjligheter till verkningsfulla åtgärder som av olika skäl inte utnyttjas. Ju mer komplext samhället är, desto mer specialiserade brukar de enskilda aktörerna bli. Detta innebär en risk att vissa problem glöms bort därför att ingen är ansvarig för helheten. Normalt finns ingen aktör som har förutsättningar att ta ansvar för den strategiska överblick, eftersom det krävs kunskap, ett tydligt uppdrag och organisatoriska för-

3. I detta avsnitt har kansligruppen bidragit med formuleringar kring konkreta exempel på hur man arbetat med de olika rollerna.

1. HA STRATEGISK ÖVERBLICK

Identifiera blinda fläckar
Initiera lösningar genom att engagera andra aktörer
Kritisk reflektion över befintlig praxis

2. VARA KUNSKAPSBÄRARE SAMT SPRIDA KUNSKAP OCH IDÉER

Utveckla, samla och sprida kunskap om brottslighet och trygghet
Dokumentera och sprida goda idéer, initiativ och metoder
Tillhandahålla information om resurser, kompetens och personer
Utveckla metoder
Utveckla perspektiv och initiera kompetensutveckling

3. FRÄMJA KONTAKTER OCH INITIERA NÄTVERK

Förmedla kontakter
Skapa nätverk, kontaktytor, forum för dialog, problemlösning och lärande
Främja förtroendebaserade relationer mellan aktörer
Fungera som medlare och processfacilitator i kritiska situationer

4. INSPIRERA, UPPMUNTRA OCH SKAPA ENGAGEMANG

Övervinna motstånd mot engagemang i brottsförebyggande och trygghetsfrämjande
Uppmuntra och stödja personer med goda idéer

FIGUR 6 ÖVERSIKT ÖVER KANSLIGRUPPENS FUNKTIONER

utsättningar för att kunna överblicka helheten.

När kansligruppen identifierat olösta problem eller outnyttjad potential är det gruppens uppgift att initiera utveckling av lösningar, framför allt genom att se till att frågan blir placerad och prioriterad hos mer operativa aktörer. Ofta handlar det om att koppla ihop olika aktörer i staden med varandra.

”Strategisk överblick” innebär att ha kunskap om och se sammanhangen i stadens mycket komplexa nätverk av förvaltningar, myndigheter, företag, föreningar och enskilda engagerade personer och kunna se möjligheter för hur de kan passa ihop med varandra. Det handlar också om en förmåga till konstruktivt kritisk reflektion, d.v.s. att utifrån en allmännyttig värdegrund kunna se hur det befintliga sättet att göra saker skulle kunna utvecklas och förändras.

Ett exempel på resultat av denna del av kansligruppens uppdrag är etableringen av Stödcentrum för unga brottsoffer. Ett annat exempel är det

metodutvecklingsarbete som pågår kring ”strukturvandringar.” En strukturvandring är en metodik för att i en stadsdel inventera problem och utvecklingsmöjligheter med särskild inriktning på förvaltningens strategiska förmåga att hantera de problem och möjligheter som stadsdelen står inför. Kansligruppen har inventerat vilka frågor som ungdomsarbetare i Göteborg ser som angelägna att arbeta med. Man har också aktivt drivit frågan om att skapa en struktur för metodutveckling angående påföljden ungdomstjänst. Det föranleddes av ett identifierat behov, ”en vit fläck”, i kombination med ny lagstiftning.

2. Vara kunskapsbärare samt sprida kunskap och idéer

Kansligruppen har i uppgift att bygga upp kunskap inom det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande området och att se till att denna kunskap blir tillgänglig för de som kan ha nytta av den.

Det handlar om flera olika typer av kunskap och kompetenser, t.ex.:

– **Faktakunskap om brottslighet och risker**, så att de ansträngningar som görs inte vilar på ogrundade myter och missförstånd. Ett balanserat och ingående faktaunderlag ger bättre förutsättningar att kunna göra bra prioriteringar. Eftersom delar av massmedia har en tendens att attrahera läsare, lyssnare och tittare genom vinklingar som betonar hot och risker får allmänheten lätt en verklighetsbild som överbetonar det negativa och farliga. Kansligruppen kan här spela en kompensatorisk roll genom att samla och sprida information som ger en realistisk bild av utvecklingstendenser och verkliga risker. Kansligruppen har t.ex. medverkat till att få till stånd en vetenskaplig studie av utvecklingen av brottslighet i Göteborg.

– **Kunskap om de positiva saker** som sker på området. Det kan handla om att kunna informera

allmänheten om att polis och rättsväsende i vissa avseenden är framgångsrika i att bekämpa kriminaliteten. Det kan också handla om att rikta uppmärksamheten mot de positiva företeelser som massmedia inte ser som intressanta att rapportera om. Kunskap hos allmänheten om de positiva ansträngningar som görs kan leda till ett större framtidshopp, bättre tilltro till samhällets möjligheter att hantera gemensamma problem och därmed större tillit och ett bättre samhällsklimat i allmänhet. Kansligruppen har medverkat till att en rad goda exempel har blivit synliga i media. Man använder flitigt Göteborgs stads tidning Vårt Göteborg och inte minst dess nätupplaga. Nät-tidningen har visat sig vara en framgångsrik väg att nå ut med information. Media plockar mycket material där.

– **Kunskap om stadens aktörer**, t.ex. i stadsförvaltningen, i myndigheter, i näringslivet, i fören-

ingslivet, vid universitet och högskolor och bland enskilda personer och informella grupper. En stad av Göteborgs storlek har ett myller av verksamheter och personer, där många är mycket specialiserade. Bara storleken innebär att det är svårt att känna till vem som jobbar med vad. Det är då svårt för enskilda aktörer att hitta fram till andra, som kanske har kunskap, befogenheter att fatta beslut och resurser som är nödvändiga för att kunna lösa problem och förverkliga bra idéer. Kansligruppen har över tiden byggt upp en bred kännedom och ett stort kontaktnätverk både inom förvaltningen och i det civila samhället. Detta innebär att många enskilda personer såväl inom som utom förvaltningen vänder sig till kansligruppen för att få kunskap om hur man kan gå vidare med bra idéer.

I varje stadsdel finns nu en struktur för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. Det kan heta folkhälsoråd, hälsoråd, trygghetsgrupp

eller brottsförebyggande råd. Kansligruppen har en kontaktperson i varje stadsdel. En stor del av vardagsarbetet på kansliet handlar om stöd till stadsdelarna. I samverkan med kontaktpersonerna har man kunnat bidra med inspiration och kompetens. Kansligruppen sprider också goda exempel på trygghetsfrämjande insatser genom att publicera s.k. Idéblad.

– **Kunskaps- och kompetensutveckling** inom fältet. Genom den strategiska överblicken som kansligruppen har kan man identifiera problemområden där det finns ett behov av nya arbetsformer, metoder och kunskaper. En uppgift som kansligruppen har är därför att själva eller via andra aktörer utveckla och sprida metoder för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande. Ett framträdande exempel på detta är trygghetsvandringarna, där Tryggare och Mänskligare Göteborg spelat en viktig roll för att utveckla och sprida arbetssättet.

Uppgiften handlar också om att tillhandahålla sakkunskap och göra denna tillgänglig för t.ex. Stadsbyggnadskontoret och arkitekter som planerar nya bostadsområden och offentliga miljöer.

Kansligruppen har medverkat till att flera utvärderingar har kommit till stånd. Lokalt brottsförebyggande arbete i Tuve-Säve och Kortedala har utvärderats, liksom ett brett ungdomsarbete/grannskapsarbete i Majorna med initiativ från frivilligsektorn. Man har studerat två fritidsgårdar med olika metodik för att förstå fritidsgårdens roll i lokalsamhällen med olika förutsättningar. Man har också varit behjälplig och tagit initiativ till att utvecklingsarbete har skett inom delar av kriminalvård och polismyndighet. Kansligruppen har här kunnat bistå med kompetens genom sitt breda nätverk inom forskarvärlden. Man har kunnat inspirera förvaltningar och myndigheter att göra utvärderingar och man har kunnat ge forskarsamhället fler kontakter.

Kansligruppen arrangerar föredrag, frukostmöten, seminarier och konferenser. Ibland som ensam arrangör, ibland tillsammans med andra. Man jobbar här också med dokumentation som sedan sprids till ytterligare fler aktörer.

Ända från verksamhetens start har det varit en prioriterad uppgift att samarbeta med universitet och Chalmers. Flera seminarier och konferenser har arrangerats tillsammans. Det har också lett till att en del utbildningar kommit till stånd. Man har samarbetat kring uppdragsutbildningar och det har i sin tur lett till att det idag finns en breddad magisterutbildning i kriminologi på Institutionen för sociologi.

– Perspektivutveckling. Kansligruppen står även för en specialistkompetens som är mindre knuten till konkret kunskap och mer till förmågan att resonera och agera strategiskt i förhållande till en mycket komplex verklighet. En särskild

del av denna kompetens är förmågan att hantera olika perspektiv, synsätt och föreställningsvärldar utan att själv bli ensidigt identifierad med något enskilt perspektiv. Denna kompetens innebär att medarbetarna i kansligruppen inte hamnar i motsatsställning till de olika synsätt och arbetssätt som finns representerade, utan snarare kan assistera andra aktörer i att se hur de olika synsätten kan fås att komplettera eller utveckla varandra. Konkret innebär detta bl.a. att kansligruppen kan bistå lokala aktörer i att tänka strategiskt kring de problem och möjligheter de arbetar med. Man kan också främja en hållning som innebär att man reflekterar över och samtalar om de spänningar som finns kring olika perspektiv, snarare än går in i ofruktbara strider mellan perspektiv. En sådant exempel är frågan om klotter och graffiti. Här har positionerna tidvis varit låsta. Genom samtal och genom att vända och vrida på frågan i olika konstellationer och sammanhang har kansligrup-

pen medverkat till att samverkansprojektet Ung Kultur 116 har kommit till stånd. Åtta stadsdelar och en rad fackförvaltningar kom att gå samman och driver nu ett tvåårigt utvecklingsarbete med två socionomer som aktivt söker upp ungdomar och unga vuxna. Detta innebär kontakter med föräldrar, myndigheter, frivilligsektor osv. Kansligruppen var motorn till att detta kom till stånd.

Inom samverkansgruppen Trygg, vacker stad har kansligruppen kunnat förstärka arbetet utifrån ett trygghetsfokus. Ett exempel är frågan om klotter, nedskräpning och illegal affischering och behovet av anslagstavlor i staden där man nu är framme med en strategi där många aktörer samverkar.

3. Främja kontakter och initiera nätverk

Som tidigare har beskrivits är det svårt för enskilda personer och organisationer att hitta fram till varandra och samverka smidigt i ett så stort sammanhang som Göteborg. Tryggare och Mänsk-

ligare Göteborg har därför som en av sina viktigaste uppgifter att vara kontaktförmedlare mellan aktörer som inte har naturliga kontaktytor med varandra. Detta gäller inte bara aktörer inom den kommunala förvaltningen, utan alla tänkbara aktörer i näringslivet, statliga myndigheter, universitet och högskolor, föreningsliv och inte minst enskilda engagerade personer med idéer och visioner. För att kunna uppfylla denna funktion måste Tryggare och Mänskligare Göteborg utveckla både kunskap om olika aktörer och kontakter runt om i samhället. De tidigare nämnda trygghetsvandringarna har haft stor betydelse för att få samman människor med skilda perspektiv. Det har lett till många trygghetsfrämjande insatser, ibland genom enkelt erfarenhetsutbyte och ibland via konstruktiva konflikter.

Ett exempel är att kansligruppen har medverkat till ett samverkansprojekt som handlar om konst som en del i samhällsarbetet, Konstens

Plats i Bergsjön. Genom att engagera en internationellt känd konstnär har nya nätverk bildats. Idag samarbetar stadsdelsförvaltningen i Bergsjön, Familjebostäder, ett par lokala kulturföreningar, Kulturförvaltningen, Konsthallen, Konsthögskolan Valand och Arkitektur på Chalmers. Denna process pågår och verkar leda till att Konsthallen kommer att ha en fot i Bergsjön, att kulturföreningarna blir synliggjorda i centrala stan och att studenter intresseras för att bo och kanske ha ateljér i Bergsjön.

Kansligruppens uppgift att skapa nya mötesplatser har också lett till att man fokuserat på kultur och idrott. Man inspirerar å ena sidan befintliga kulturinstitutioner att bli mer samhällsintresserade och å andra sidan försöker man att intressera dem som traditionellt inte arbetar med kultur att använda kultur som verktyg för att nå ut på annorlunda vis. Kansligruppen tog bland annat initiativ till att göra Kulturnatta på en otrygg plats där många rör sig, nämligen på Gamlestadstorget. Detta bidrog

till att Kulturnatta i nya konstellationer har kommit att genomföras på fler platser i förorten.

Ett samarbete med Göteborgs Fotbollförbund har lett till att när de etablerar nya konstgräsplaner har de startmöten med lokala aktörer för att involvera boende och lokal fritidsverksamhet från början. Här har kansligruppen kunnat bistå med sitt nätverk så att Fotbollförbundet ”hittar rätt”. Detta är ett exempel på att kansligruppen kan ”passa på” när det sker något i omgivningen som går att förstärka för att få mervärde i ett trygghetsfrämjande perspektiv.

Ett annat sådant ”passa-på-exempel” är när Lärarförbundet ville lyfta fram problemen med hot och våld i skolan. Kansligruppen kunde där medverka till att de fann en metodik att arbeta som de nu fortsätter med.

Frågan om äldre och trygghet har lyfts genom ett samarbete med företrädare för pensionärsföreningar, polisen, Stadsbyggnadskontoret och Senior

Göteborg. Ett arbetsmaterial har tagits fram, mappen ”Trygga tillsammans”. Denna sprids nu på många vis och de äldre som medverkat i detta arbete har blivit eftertraktade inspiratörer. Polisen använder materialet flitigt och nya upplagor har fått tryckas i takt med ökad efterfrågan.

Kansligruppen har tagit initiativ till möten mellan äldre och unga vilket har blivit lite av en modell. Inför förändringar vid bland annat Frölunda Torg har äldre och unga tillsammans diskuterat sig fram till hur en god fysisk miljö för alla åldrar skulle kunna se ut.

Uppdraget går dock längre än att bara förmedla kontakter, det handlar också om att skapa mötesplatser där relationer kan utvecklas mellan aktörer som tidigare inte har haft kontakt med varandra. Det gäller alltså att öppna upp kanaler mellan stuprören så att idéer kan placeras där de kan utvecklas väl, så att gemensamma problemlösningstrategier kan utvecklas och så att aktörerna kan lära av var-

andras specialkunskaper. Den personliga dimensionen i detta nätverksskapande är mycket viktig, eftersom människor som träffats och pratat med varandra och därför har en relation som bygger på förtroende har mycket lägre trösklar till att ta kontakt när det dyker upp problem och idéer.

En av Tryggare och Mänskligare Göteborgs viktigaste resurser är de relationer och kontakter som utvecklats med många olika aktörer och i synnerhet det förtroende som Tryggare och Mänskligare Göteborg byggt upp för sin roll och kompetens. Detta nätverk av relationer och förtroende innebär att kommunikationströsklarna är låga och att det finns en god beredskap att agera i oväntade situationer. Tryggare och Mänskligare Göteborg bygger med tiden upp en roll som jourhavande medlare och kontaktförmedlare, i synnerhet när det uppstår spänningar, konflikter och kriser som involverar kommunala aktörer.

Rollen som medlare och kontaktskapare bör

inte underskattas, eftersom det i stora städer lätt utvecklas en kultur av kontaktlöshet över förvaltningsgränserna. Den psykologiska tröskeln till att lyfta telefonluren och föra ett informellt samtal om en viss fråga kan bli hög. Därmed förhindras smidiga lösningar på problem. I värsta fall byggs motsättningar upp därför att man inte stämt av tolkningar och lyssnat på varandras synpunkter. Tryggare och Mänskligare Göteborg står här för en social kompetens att ta kontakt, skapa förtroende och kommunicera i en problemlösande anda.

4. Inspirera, uppmuntra och skapa engagemang

Tryggare och Mänskligare Göteborg ska främja brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete, framför allt genom att stärka andra, mer operativa, aktörer. En viktig del av detta är att väcka intresse, stärka engagemang, bekräfta och uppmuntra. Den svåra delen av denna uppgift är att främja intresse

och engagemang hos personer och organisationer som är fullt upptagna av andra teman och därför är ointresserade eller till och med värjer sig emot att behöva avsätta tid och energi för att väva in brottsförebyggande och trygghetsfrämjande i sin egen kärnverksamhet. Det kan handla om aktörer som har makt, resurser eller möjligheter som skulle behöva mobiliseras, men där det alltså finns ett indirekt eller direkt motstånd.

Den lättare delen av uppgiften handlar om att stödja, bekräfta och uppmuntra personer och organisationer som redan gör meningsfulla saker inom området. Genom att stärka dessa krafter kan de bli mer effektiva och få större möjligheter att nå ut till bredare kretsar med sina initiativ. Detta gäller i synnerhet i startfasen inom olika initiativ, där en person eller grupp har en idé och behöver få bekräftelse för att det är en intressant och värdefull idé för att mobilisera kraft att gå vidare med den.

KANSLIGRUPPENS METOD

Tryggare och Mänskligare Göteborgs funktion innebär förändringsarbete. Man har dock inte (och vill inte ha) möjlighet att arbeta genom makt över andra aktörer. Tryggare och Mänskligare Göteborg kan inte utfärda direktiv, ge instruktioner, fastlägga regler, etc. Samtidigt ska Tryggare och Mänskligare Göteborg identifiera blinda fläckar och kunna inta ett kritiskt perspektiv på hur t.ex. den kommunala förvaltningen fungerar och vara en uppsökande katalysator. Det betyder att Tryggare och Mänskligare Göteborg bara kan nå framgång genom dialoger som leder till att det sker förskjutningar i andra aktörers prioriteringar, planer, arbetssätt, kunskaper, etc. Tryggare och Mänskligare Göteborg förlitar sig alltså på sin förmåga att bjuda in andra aktörer till reflektion som leder till att dessa aktörer själva väljer att utveckla strategier och lösningar i trygghetsfrågor ("inifrånstrategier").

I allt förändringsarbete möter man trögheter

och även aktivt motstånd. I det inledande avsnittet diskuterades ”hårda” och ”mjuka” faktorer i stuprörsproblematiken. Detta kan översättas till att tala om ”hårda” och ”mjuka” trögheter. De ”hårda” trögheterna är de som uppstår genom den formella organisationen av samhällets olika delar, t.ex. den kommunala förvaltningen, statliga myndigheter och det privata näringslivet. Den offentliga förvaltningen är indelad i olika organisatoriska delar som har i uppdrag att sköta om ett visst bestämt område. Uppgiften ska skötas med begränsade resurser, vilket innebär att varje förvaltning har ett tryck på sig att koncentrera sina resurser på att sköta sitt eget kärnområde. Detta betyder att kansligruppen vid Tryggare och Mänskligare Göteborg inte alltid möts av entusiasm när de tar kontakt med olika förvaltningar i syfte att påverka dem att prioritera verksamhet som har brottsförebyggande och trygghetsfrämjande syfte.

De ”mjuka” trögheterna utgörs av de synsätt, tankevanor, värderingssystem och beteendemönster som utvecklats hos individer och kollektivt i form av organisationskulturer (”det sitter i väggarna”). Även om det går att hitta lösningar på hur man ska överbrygga de ”hårda” trögheterna är det inte säkert att de människor som arbetar i olika verksamheter är med på noterna därför att de ser sin verksamhet i termer av den egna föreställningsvärlden.

En betydande del av det praktiska arbetet som Tryggare och Mänskligare Göteborg utför består därför i att hitta sätt att reducera eller kringgå det motstånd som uppkommer i kontakten med olika aktörer. Detta kräver en avsevärd social kompetens, en god förmåga till strategiskt tänkande och en solid etisk värdegrund kring hur man hanterar påverkansprocesser.

Det förtjänar att påpekas att eftersom Tryggare och Mänskligare Göteborg har i uppdrag att på-

verka andra aktörers synsätt och prioriteringar genom det som tidigare kallats ”inifrånstrategier” så är prat Tryggare och Mänskligare Göteborgs viktigaste verktyg. Det är i samtal med enskilda personer i olika funktioner och på möten som det är möjligt att bjuda in till reflektion och omvärdering av tolkningar och prioriteringar.

Detta betyder i sin tur att god förmåga att skapa kontakt, att bjuda in till konstruktiva dialoger och att tala på ett sätt som bygger broar mellan olika synsätt är av avgörande betydelse för Tryggare och Mänskligare Göteborgs möjligheter att vara framgångsrika i sitt arbete.

Tryggare och Mänskligare Göteborg har utvecklats till att bli en företrädare för inifrånstrategier, d.v.s. ansatser som syftar till att skapa kontakt och förtroendefulla relationer. Detta är en naturlig konsekvens av att relationsperspektivet i nuläget är underrepresenterat som en ansats för ett tryggare och mänskligare samhälle.

**4. UTMANINGAR FÖR
TRYGGARE OCH MÄNSKLIQARE
GÖTEBORGS ANSATS**

FEM UTMANINGAR

I förra avsnittet beskrevs Tryggare och Mänskligare Göteborgs funktioner och arbetssätt. Här ska vi se närmare på några av de utmaningar och dilemman som är mer eller mindre inbyggda i Tryggare och Mänskligare Göteborgs ansats, med tanke på de olika perspektiv och infallsvinklar som diskuterades i avsnitt 2. Nedan tas fem olika utmaningar upp. De har gemensamt att det inte slutgiltigt går att avgöra vad som är rätt och fel, eftersom det finns fördelar och nackdelar med båda sidorna av de polariteter som beskrivs.

1. Varningsklockor eller lugnande ord?

I vilken utsträckning ska man försöka väcka motivation och engagemang hos politiker, tjänstemän och allmänheten genom att lyfta fram allvaret i de problem som finns, t.ex. genom att varna för faror och risker? Ska man hellre sträva efter att öka tilliten hos allmänheten genom att sprida kunskap som visar att läget är mycket mer positivt än

många tror? Båda hållningarna har fördelar och nackdelar. Att varna för det farliga kan bidra till att man skapar större rädsla och osäkerhet och vilket kan leda till förhastade repressiva lösningar, ökad misstänksamhet och ett hårdare samhällsklimat som stöter ut fler i antisociala livsstilar. Att vilja lugna överdrivet oroliga medborgare genom att framhålla det positiva i samhällsutvecklingen kan i värsta fall leda till att man bagatelliserar de allvarliga problem som faktiskt finns. Tryggare och Mänskligare Göteborg har här, enligt min tolkning, hamnat i en kompensatorisk position. Eftersom massmedia och en del aktörer på det brottsförebyggande området lyfter fram och dramatiserar det hotfulla och negativa menar Tryggare och Mänskligare Göteborg att det är viktigt att förmedla kunskap om positiva tendenser, låga risker och om det konstruktiva arbete många aktörer gör för att åtgärda problem och främja goda lösningar.

2. Arbeta systematiskt eller ha beredskap för att ta vara på oförutsedda möjligheter?

Ska man gå systematiskt tillväga, identifiera de allvarligaste problemen och möjligheterna och arbeta effektivt och målmedvetet med de frågor som står högst på prioriteringslistan? Eller ska man ha en god beredskap för att ta vara på de möjligheter som kanske oväntat dyker upp genom kontakter och händelser? I det senare fallet kan man kanske uppnå väldigt goda resultat därför att det är en gynnsam situation med intresse hos nyckelaktörer, men samtidigt är de frågor man då arbetar med i ett större perspektiv inte alltid de tyngsta och mest angelägna. Tryggare och Mänskligare Göteborgs erfarenheter under de år kansligruppen funnits är att det då och då uppstår situationer där man kan spela en viktig roll för att främja goda idéer eller att kunna ställa upp som medlare och kontaktskapare i kriser och konflikter. Förutsättningen för att kunna fylla en funktion av ”jourhavande medlare/kon-

taktförmedlare” är att man inte är alltför bunden av detaljplanerade projekt utan har viss flexibilitet. Det handlar alltså om att hitta en balans mellan att utveckla handlingsprogram (göra det som i ett långsiktigt och övergripande perspektiv bör göras) respektive ha lediga resurser för att kunna agera i oväntade situationer (göra det som är lätt att göra, därför att gynnsamma tillfällen uppkommer).

3. Ska man strikt hålla sig till rollen som katalysator eller ska man ta ansvar för att driva vissa verksamheter?

Tryggare och Mänskligare Göteborgs roll innebär att man inte ska vara operativ, d.v.s. själva bedriva löpande verksamheter. Tryggare och Mänskligare Göteborg ska initiera verksamhet och projekt som andra driver vidare. Det är dock ibland svårt att hålla sig till denna princip, i synnerhet om andra aktörer saknar specialistkompetens, mandat eller vilja att engagera sig i angelägna verksamheter.

4. Ska man verka bakom kulisserna eller framträda som en väl synlig aktör?

Idén med kansligruppen vid Tryggare och Mänskligare Göteborgs är att verka men inte synas, främja verksamheter och projekt som andra aktörer kan stå för och även få äran av. Tryggare och Mänskligare Göteborg har större möjligheter att vinna förtroende och påverkansmöjligheter om andra aktörer inte upplever Tryggare och Mänskligare Göteborg som en rival med en egen agenda. Samtidigt innebär osynlighetsstrategin en betydande risk att kansligruppens insatser förblir osynliga även för uppdragsgivaren och att man förr eller senare kommer att ifrågasätta om de resurser som avsätts för Tryggare och Mänskligare Göteborg kanske kunde användas bättre på annat håll. Tryggare och Mänskligare Göteborgs nuvarande strategi att verka men inte synas bygger på att det finns ett starkt förtroende för kansligruppen i kommunens ledning.

5. Hur ska man kunna prioritera när verksamhetsområdet är så stort?

Att främja ett tryggare och mänskligare samhälle är en gigantisk uppgift. Det blir därför en svårhanterlig uppgift att prioritera bland de otaliga idéer och projekt som på något sätt är relevanta och angelägna. Vad kan man göra som faktiskt ger resultat? Finns det en risk för att verksamheten utgörs av relativt slumpmässiga insatser som mer avspeglar personalens intressen än en mer genomtänkt prioritering?

FÖRTROENDE SOM CENTRAL FÖRUTSÄTTNING

För att kunna fylla sin funktion måste Tryggare och Mänskligare Göteborg dels åtnjuta och själv kunna återskapa ett förtroende för sin roll och sina resultat, dels besitta ett antal kompetenser. Vi ska i ett senare avsnitt se närmare på vilka kompetenser som måste finnas inom Tryggare och Mänskligare Göteborgs kansli om en enhet av detta slag ska kunna fungera på ett hållbart och produktivt sätt.

Tryggare och Mänskligare Göteborg måste skapa legitimitet för sin roll gentemot förvaltningar som ser sig själva som kompetenta och som de rättmätiga aktörerna inom sitt eget ansvarsområde. Tryggare och Mänskligare Göteborg vill att olika förvaltningar ska ändra i sina egna prioriteringar, så att de avsätter tid, energi och ibland pengar till arbete med trygghetsfrågor.

Detta strategiska dilemma försöker man hantera främst genom att i dialog intressera olika aktörer för ett samarbete. I enstaka fall har man mer eller

mindre avsiktligt mobiliserat högre beslutsfattare att instruera enskilda förvaltningar att samarbeta med Tryggare och Mänskligare Göteborg. Detta är något man vill undvika, eftersom man är beroende av aktörernas goda vilja.

För att kunna verka effektivt med små resurser måste Tryggare och Mänskligare Göteborg utveckla relationer till andra aktörer där dessa andra aktörer ser kontakten med Tryggare och Mänskligare Göteborg som värdefull. Om Tryggare och Mänskligare Göteborgs tillänkta samarbetsparter blir provocerade genom Tryggare och Mänskligare Göteborgs agerande eller mål blir det omöjligt för Tryggare och Mänskligare Göteborg att få dem att vilja integrera trygghetsperspektiv i det egna arbetet.

Tryggare och Mänskligare Göteborgs strategiska dilemma innebär att det inte är givet att det går att etablera en väl fungerande samarbetsrelation med de förvaltningar och andra aktörer man

gärna vill arbeta med. Inte sällan är personfrågor viktiga, d.v.s. huruvida de enskilda personer som sitter i beslutande position i olika organisationer är positivt inställda till trygghetsarbete i de former Tryggare och Männskligare Göteborg står för. I de fall där de strategiskt placerade personerna är ointresserade eller t.o.m. har en aktivt negativ inställning till att samarbeta med Tryggare och Männskligare Göteborg uppstår en tröghet eller ett motstånd som inte kan åtgärdas med hjälp av dekret. Tryggare och Männskligare Göteborg måste då via dialog och lobbyverksamhet försöka förklara och skapa intresse för ett samarbete. Om detta inte lyckas kan man vara tvungen att söka efter andra aktörer där möjligheterna är mer gynnsamma att etablera en fungerande arbetsrelation.

VILKA KOMPETENSER ÄR ÖNSKVÄRDA FÖR ATT ARBETA MED TRYGGARE OCH MÄNSKLIQARE GÖTEBORGS ANSATS?

Tryggare och Männskligare Göteborgs uppgifter beskrevs ovan i fyra punkter: 1. Ha strategisk överblick; 2. Vara kunskapsbärare; 3. Främja kontakter; och 4. Inspirera, uppmuntra och skapa engagemang. Eftersom det handlar om en strategisk roll utan maktbefogenheter ställer uppgifterna stora krav på kompetensen hos de personer som arbetar vid Tryggare och Männskligare Göteborgs kansli. För att kunna fylla den funktion Tryggare och Männskligare Göteborg har måste medlemmarna i kansligruppen ha stor kunskap om Göteborg och dess olika aktörer, ha en mycket god förmåga att kunna se hur enskilda delar hänger ihop med helheten och ha en god förmåga att frigöra sig från rådande förhållanden och föreställa sig vad som skulle kunna vara möjligt. Vidare är det en mycket stor tillgång i arbetet att ha det som kallas en visionslogisk förmåga, d.v.s. en väl utvecklad färdighet att varsebli egenskaperna i de perspektiv olika parter använder sig av för att tolka sin värld

och göra prioriteringar. Denna förmåga gör det möjligt att bygga broar mellan olikartade synsätt. Den betyder också att risken är mindre att själv fastna i ett visst, begränsat perspektiv. Bland Tryggare och Mänskligare Göteborgs uppgifter finns att se till att förvaltningen och andra aktörer inte blir alltför ensidiga i sina ansatser, utan drar nytta av olika synsätt och föreställningsvärldar. En god social kompetens är därför också helt nödvändig för arbetssättet. Det innebär en förmåga att skapa kontakt och förtroende genom att anpassa sättet att kommunicera till de olika stilar och föreställningsvärldar andra aktörer har, samt att vara så fri som möjligt från egna behov av status, erkännande och uppmärksamhet.

Att besitta de ovan beskrivna färdigheterna räcker dock inte. Tryggare och Mänskligare Göteborgs arbetssätt förutsätter också att man som individ arbetar utifrån en viss värdegrund. Det går inte fungera i rollen om man inte tror att det är

meningsfullt att arbeta för att samhället fungerar bättre genom att stödja andra aktörer i förvaltning, näringsliv och föreningsliv. Den kritiska hållning som är nödvändig för att kunna arbeta för förändring får alltså inte gå så långt att man är helt inriktad på att avslöja brister och bekämpa det rådande systemet. Man måste kunna se verkligheten som den är, men tro på att en positiv förändring är möjlig.

HUR MÄTER VI TRYGGARE OCH MÄNSKLIQARE GÖTEBORGS EFFEKTIVITET?

Det var inte syftet med denna rapport att genomföra en utvärdering av Tryggare och Mänskligare Göteborgs verksamhet, utan att beskriva det arbetssätt som över tiden utvecklats. Först när vi har en tydlig bild av Tryggare och Mänskligare Göteborgs funktion och mål är det meningsfullt att börja pröva om målen uppnås. Vi har konstaterat att Tryggare och Mänskligare Göteborgs huvuduppgift handlar om att främja en ökad förmåga hos andra aktörer, snarare än att själv arbeta direkt med brottsförebyggande åtgärder. Tryggare och Mänskligare Göteborgs effektivitet kan därför inte på ett meningsfullt sätt mätas genom att analysera statistiken över antalet begångna brott. Frågor för en utvärdering bör snarare kretsa kring följande och liknande frågeställningar:

- Har Tryggare och Mänskligare Göteborg lyckats väl med att identifiera problem och möjligheter som andra aktörer inte tagit ansvar för?
- Har man framgångsrikt kunnat medverka till att luckorna i det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet fylls?

- Har Tryggare och Mänskligare Göteborg medverkat till att sprida kunskap, förändra synsätt, påverka prioriteringar hos olika relevanta aktörer?
- Har Tryggare och Mänskligare Göteborg etablerat fungerande forum för kontakt, livskraftiga nätverk, projekt och samarbeten?
- Har Tryggare och Mänskligare Göteborg utvecklat metoder för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande som används av andra aktörer i sitt löpande arbete?
- Har Tryggare och Mänskligare Göteborg upplevts som viktig källa till stimulans, engagemang och ökade handlingsmöjligheter av andra aktörer i staden?

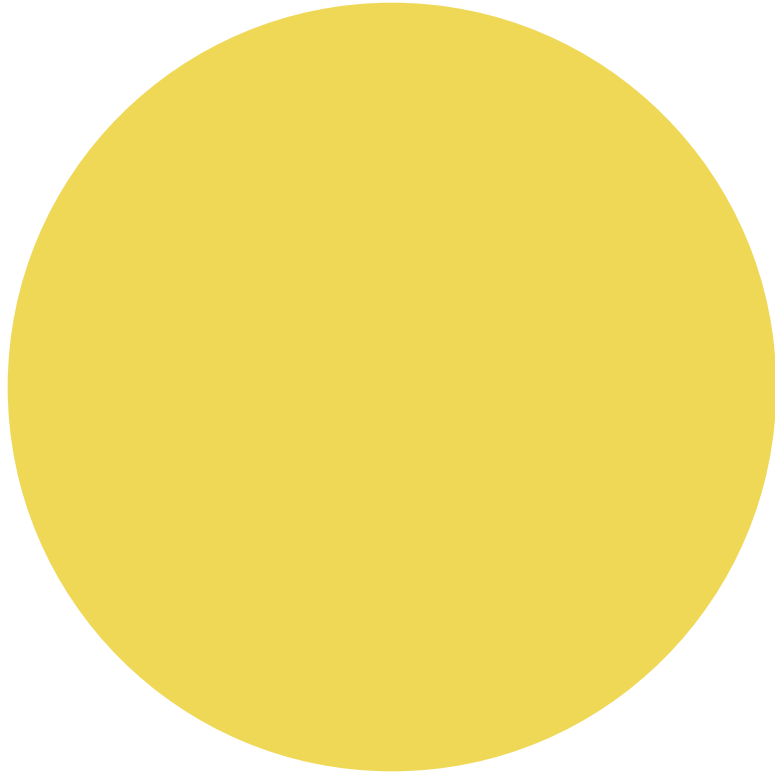
Den kunskap om Tryggare och Mänskligare Göteborgs verksamhet som jag samlat på mig under arbetet med denna studie ger bilden av att man varit mycket framgångsrik. Väl underbyggda svar på frågorna ovan förutsätter dock en utvärdering som bygger på värderingar av de aktörer som varit Tryggare och Mänskligare Göteborgs målgrupper.

5. SAMMANFATTNING

Göteborgs kommun har med Tryggare och Mänskligare Göteborg utvecklat en innovativ ansats att arbeta med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande. Kansligruppen har fått mandat att utveckla nya ansatser under betydande frihet. Det arbetsätt man valt innebär att man utifrån en strategisk överblick över stadens aktörer och verksamheter såväl inom den kommunala förvaltningen som föreningsliv, statliga myndigheter, näringsliv och civilt samhälle identifierar problem och möjligheter som inte "ägs" av någon etablerad aktör. Genom att skapa kontakter och förmedla idéer, kunskap och inspiration initierar kansligruppen projekt, arbetssätt och verksamheter som annars inte skulle komma till stånd. Den mest centrala arbetsuppgiften består i att stärka "problemhanterarnas" förmåga att arbeta effektivt med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande åtgärder. Kansligruppen ser åtgärder som främjar kontakt, relationsbyggande, tillit och tillhörighet som nyckelfaktorer

för ett mänskligare samhälle där drivkrafterna att bete sig antisocialt är små och viljan och förmågan att bete sig socialt är stor.

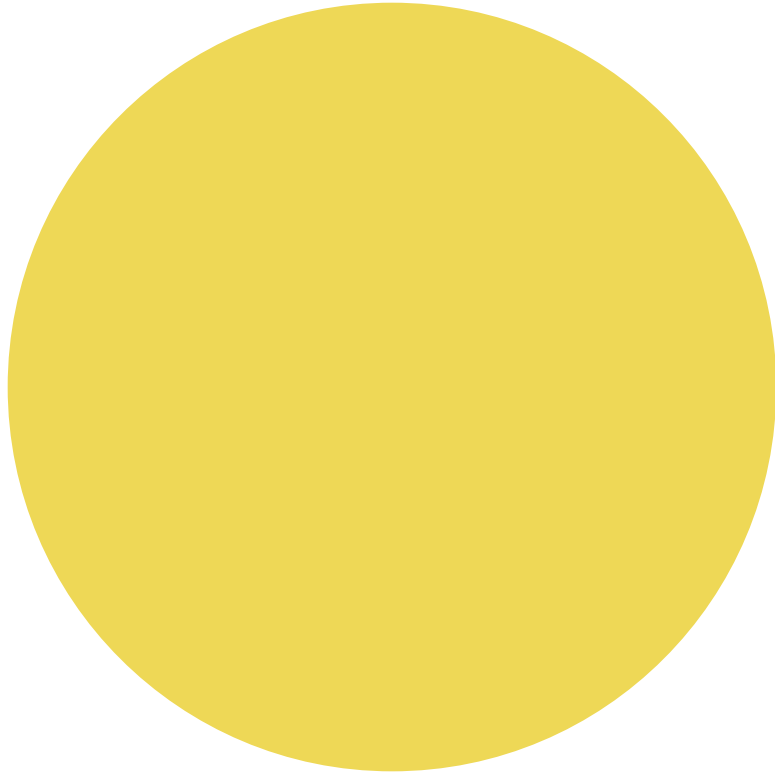

REFERENSER

Klarqvist, B. 2004. *Trygghet och mänsklighet som brottsförebyggande projekt*, Göteborg: Tryggare och Mänskligare Göteborg.

Norén Bretzer, Y. 2004. *Brottsförebyggande och trygghetsarbete i Göteborg, samt en utvärdering av Tryggare och Mänskligare Göteborg*, Göteborg: Tryggare och Mänskligare Göteborg.

FAKTARUTA

Rådet Tryggare och Mänskligare Göteborg har fyra övergripande mål:

- Alla göteborgare skall känna sig trygga att röra sig när man vill och vart man vill i staden.
- Göteborgare samverkar för gemensamma trygghets- och säkerhetsmål.
- Ökad tillit och förtroende – det viktigaste för trivsel och trygghet.
- Allas ansvar – snabb reaktion och stöd vid problem.

Rådet arbetar inom följande fält:

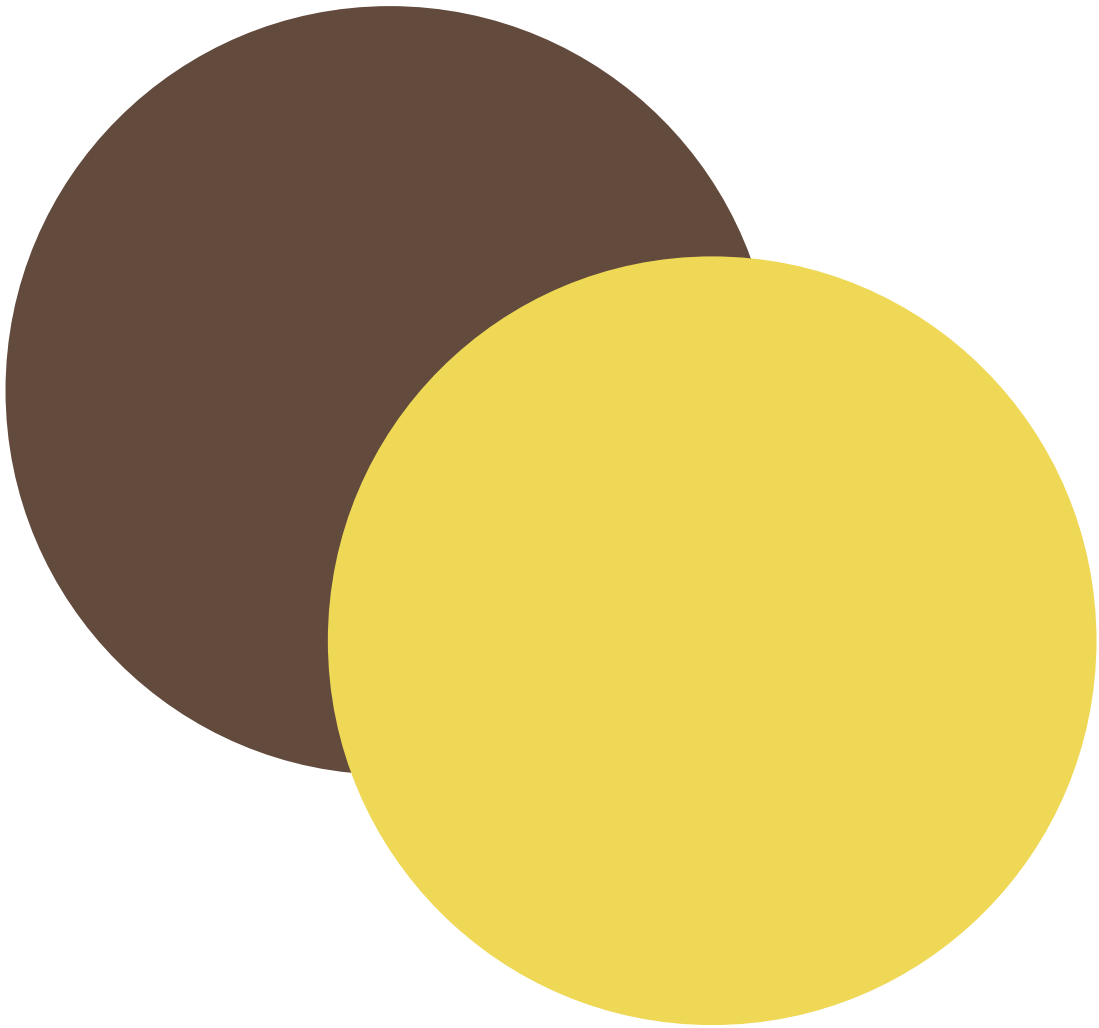
Barn och ungdom, fysisk miljö, kulturer i dialog, kunskapsförmedling och forskning samt opinionsbildning.

Rådets ledamöter:

Göran Johansson, kommunstyrelsens ordförande
Jan Hallberg, kommunstyrelsens vice ordförande
Krister Jacobsson, länspolismästare
Lennart Palmgren, kriminalvårdsdirektör
Kerstin Sjöbratt, regionchef BRIS Väst
Lars Lilled, chef för Mångfaldsenheten
Lennart Weibull, professor vid Göteborgs universitet, företrädare universitetet och Chalmers
Lennart Alexandersson, vd Fastighetsägarna, företrädare Fastighetsägare i samverkan där också Förvaltnings AB Framtiden, HSB och Riksbyggen ingår

Rådet bildades våren 2001 och kansligruppen anställdes. Kansligruppen har 6,5 heltidstjänster och består av följande yrkesgrupper; socionomer, arkitekt, journalist, kulturarbetare, forskningssamordnare och administratör.

www.tryggaremanskligare.goteborg.se

**Denna skrift beskriver Tryggare och
Mänskligare Göteborgs inriktning och
arbetsmetoder.**

**Författare är Thomas Jordan, docent vid
Institutionen för arbetsvetenskap vid
Göteborgs universitet.**

www.tryggaremanskligare.goteborg.se